

İLERİ DEMOKRASİ YAZILARI

Temel HAZIROĞLU

Gerçek Değişim İçin Yegâne Umut:

İSLAMİ TEZ

Temel HAZIROĞLU

(Değişim dergisi, Aralık 1995) (Yasin T. Hazıroğlu mahlasıyla)

Son iki yüzyıldır milletiyle devletinin çelişik konumlanması sonucu Türkiye’de çeşitli sıkıntılar yaşanmaktadır. Sıkıntıların kökeninde millet ve onun değerlerinin aşağılanması yatmaktadır.

Yaşanan süreç doğal olarak farklı değişim taleplerini gündeme taşımaktadır.

Mevcut Değişim Talepleri

Türkiye’deki mevcut değişim talepleri batıcı, baskıcı, zorba ve otoriter olan rejimi değiştirmekten çok, onu ıslah etmeye dönük değişim talepleridir. Bu durum da sistemli ve bilinçli bir halin ürünüdür. Bunun nedeni, kurucu ve egemen olan güçlerin kendi meşruiyetlerini halka onaylatmak ihtiyacını sürekli olarak hissetmeleridir. Ancak bu güçler hem hedefledikleri Batı Medeniyeti’ne ulaşma hem de bu çerçevede insanımızı Batılı değerlere göre yeniden biçimlendirme çabalarının bir sonucu olarak halkla sürekli olarak çatışmışlardır.

Fakat bu halk iki yüzyıldan beri, devletinin elinden alınmasına, tarihiyle ve kültürüyle bağlarının koparılmasına, hafızasının silinmesine ve milli önderlerinin temizlenmesine ve başka pek şeye rağmen, asla teslim olmamıştır. Kendi akliselimiyle, kendi direniş ruhuyla sürekli var olmuş ve kendisine sunulan alternatifler arasında, öncelikli olarak İslam’a en yakın olduğunu hissettiği grubu devamlı öne çıkarmıştır. Kısaca bu halk fırsatını bulduğu her zaman ve her koşulda girebildiği her yere girmiş ve oraya rengini vermiştir. Bu çerçevede “Türkiye Halkı” tarihin en direnişçi ve en devrimci halklarından biridir.

Büyük sermaye, laikçi aydın ve cunta sacayağı üzerine kurulu, medya ile beslenen bu Batıcı halk düşmanı üçlü hain çete, Batı’nın bir mütevellî heyeti gibi çalışmış, gerçek kimliğini

gizleyerek halka ve onun değerlerine düşman olmasına rağmen bunun tam tersini söylemek zorunda kalmıştır.

Toplum Batılı değerlerle donatma çabasındaki egemen güçler arasında sürekli olarak, halkı, değerlerine direkt karşı durarak mı yoksa yakın gibi durarak mı dönüştürelim tartışması olmuş ve halen de olagelmektedir. Bu iki eğilimin zaman zaman kapışması ve rekabeti sonucunda, halka daha yakın durulmasıyla, ona daha yumuşak davranılarak baskıların azaltılmasıyla, barajların kapaklarının açılmasıyla hedefe varılacağına iddia edenlerin inisiyatifi ele alınmasıyla, değişim taleplerinin gündeme gelmesi söz konusu olmaktadır. İşte bugün ortaya çıkan mevcut değişim talepleri, aslında özü itibarıyla sistemi besleyip onu reorganize etmeye dönük, hedeflenen Batı istikametindeki aksaklıkları gidermeye çalışan, yukarıda bahsedilen iki eğilimden biri tarafından, gerektiğinde gündeme getirilen “sahte değişim” talepleridir.

Değişimci Bir İslami Tez Var mı?

Gerçek bir toplumsal dönüşümü hedefleyen bir değişim talebi, gayri islami kesimden gelmediği gibi, İslami kesimden de gelmemiştir. Dolayısıyla mevcut talepler arasında bir “İslami Tez”den bahsedilemez. Ancak bütüncül bir “İslami Tez” olmamasına karşın bazı değişim taleplerinin zaman zaman gündeme geldiği söylenebilir.

Sistem sahipleri tarafından geliştirilen değişim tezleri, aksayan sistemi rayına oturtmaya dönük ve meşruiyetini tazelemeye matuf değişim tezleri olduğu için aynı zamanda art niyetli ve gayri samimi tezlerdir. Oysa İslami kesimin geliştirdiği değişim tezleri ise (ki, bunlar hiçbir zaman bir “Değişim Tezi” olarak gündeme gelmemiştir), samimi niyetlerle yola çıkılarak geliştirilmiş taleplerdir.

İslami kesimin taleplerini genel olarak iki ana grupta toplamak mümkündür:

Birincisi; toplumun dışında ve uzağında mağaralarda geliştirilen ultra radikal, toplum gerçekliğinden uzak, ülke ve dünya koşullarını gözetmeyen, idealler ile reel durum arasındaki çelişkiyi görüp de, yeni ve özgün bir siyasetle bu çelişkiyi enerjiye, harekete çevirmek yerine, yılgınlık ve çözümlenme ile birlikte, “ideallere sığınan, fanatik ve marjinal talepler”dir.

İkincisi; reel gerçeklerin baskısı ve zoruyla ideallerden şüpheye düşen, iddiasını yitirmiş, sistemin geliştirdiği sahte değişim taleplerine bir yerinden ilişikmiş gibi gözükken, iktidar ve devlet tartışmalarını iktidarsız ve devletsiz bir talebe dönüştüren (bu anlamda mevcut iktidar ve düzenin meşruluğunu ve devamlılığını savunur gözükken), bir toplumsal kurtuluş hareketine bigane kalabilen, devrimci istikametini yitirmiş, ülke ve dünya için yegane umut olan şuurlu

Müslüman gençliğin zihni dünyasını iğfal eden (iktidar, devlet, istikamet, medeniyet, devrim, vb. olgular açısından), “ürkek, uzlaşmacı, konformist, iddiasız ve anti devrimci talepler”dir.

Bu iddiasız, devrimci ruhtan ve coşkudan yoksun talepler, daha çok Batı modernizminin kendini yeniden inşa için geliştirdiği postmodernist kalıplar üzerinden çok kaba bir şekilde ülkemize taşınmıştır. Üstelik bu talepler, o kadar karşı çıkmalarına ve kendilerine modernite ile uğraşmak misyonunu biçmelerine rağmen, modernizmi adeta tüketerek çağdaş modernizmin sözcüleri durumuna düşen İslamcı aydınların geliştirdiği ve dillendirdiği bir tür Batılı talepler olmuştur.

Nihayetinde bu iki eğilim de bir sürü faydalarına rağmen, ülkemiz için kurtuluş umudu olabilecek, ülke sorunlarına parmak basıp çözüm üretebilecek, gerçek bir devrimci mücadele için zorunlu ilk adım olan bütüncül bir Toplumsal Dönüşüm Projesi misyonunu üstlenecek değişimci bir “İslami Tez” üretememiştir.

Değişimci İslami Tez’in Temel Nitelikleri

Sistemi değiştirme iddiasındaki bir “İslami Tez”in temel önermesi, İslam Medeniyeti ekseninde bir Toplumsal Dönüşüm yani “Büyük Değişim” olmalıdır. Bu çerçevede yeni medeniyet doğrultusunda bir “Medeniyet Toplumu Tasarımı” gündeme getirilmeli ve bu toplum tasarımı kesinlikle Hakikat, Gelenek ve insanlık tarihi pratiklerinden beslenerek oluşturulmalı ve çağdaş koşulları da gözetmelidir. Bu tasarım, bir tür, Türkiye’nin çağdaş Medine Toplumu tasarımı olmalıdır.

Diğer önemli bir konu da Müslümanlığın İslamsız, İslam’ın iktidarsız hüküm süremeyeceği gerçeğini asla unutmamaktır. Zira İslam’ın bizzat kendi iç gücüyle var olduğu ve insanlığın tüm dertlerinin yeğene ve özgün çözüm dinamiklerini bağrında taşıdığı aşikardır. Kelimeleri tırnak içinde kullanarak söylüyoruz, İslamcılık, Radikallik, Köktencilik, Tevhidilik hareketlerinin yeğâne varlık nedeni, meşruiyet kaynağı bu olgudur.

Bu devrimci eksenden, bu devrimci istikametten asla ayrılamayız. Ayrılacak da artık biz “Biz” olamayız.

Türkiye’de gerçek bir Toplumsal Dönüşüm için öncelikle yapılması gereken şey medeniyet ekseninde bir İnsani Hareket Teorisi oluşturmak, başka bir tabirle bir Devrim Planı hazırlamaktır. Böyle bir Devrim Planı’nın temel başlıkları şöyle sıralanabilir:

Toplumsal Dönüşüm Projesi

A) Durum Analizi

1. Sistem Analizi
2. Toplum Analizi
3. İktidar (Siyasi Durum) Analizi
4. Güç Analizi
5. Ekonomik Analiz
6. Radikallik Analizi

B) İslam Düşüncesinin Açık, Net ve Tevhidi Olarak Ortaya Konması

C) Sosyal Sistemlere Toplu Bir Bakış

D) İslam'a Toplu Bir Bakış

E) İslami Hareketlerin Tahlili

1. İslami Hareketlerin Problemleri
2. Problemlerin Nedenleri
3. Çözüm

F) Çağdaş Bir İslami Hareketin Temel İlkeleri

G) Bir Kurtuluş Modeli

1. Doktrin (Dünya Görüşü)
2. Model (Toplumsal, ekonomik, sosyal, siyasal)
3. Örgüt (Çağdaş bir örgütlenme ve çalışma modeli)
4. Yöntem (Metod)

Yukarıda ana başlıkları kabaca verilen bu “Değişim Planı” için her bölüm muhakkak ki çok önemlidir. Ama asıl önemli olan bölüm, her toplumsal hareket için zorunlu dört umde olan “Doktrin, Model, Örgüt ve Yöntem”i içeren “Kuruluş Modeli” bölümüdür. Bunların içinde en hassas ve en önemli kısım ise, “Yöntem” kısmıdır.

Yöntem ya da Metod; hedefe nasıl ve hangi yollardan gidileceğinin belirlenmesidir. Başka bir tabirle hareketi hedefe götüren strateji, politika ve taktikler toplamıdır. Bir hareketin

haklı ve meşru olması yetmez. Aynı zamanda hedefe götürücü bir tarzda ve gerçekçi bir biçimde savunulması gerekir. Aksi halde asla sonuca ulaşamaz.

İslami Hareket için en önemli konu bu “Yöntem” konusudur. Yöntemi; ne rabbanilik adı altında daraltıp akide tartışmalarına çevirip yok ederek kutsamak doğru, ne de sistemle uzlaşmaya götürecek ve devrimci istikameti yok edecek kadar sulandırmak doğrudur.

Yöntem konusu bugüne kadar Müslümanların gündemine ciddi, sorgulayıcı ve uygulamaya dönük olarak maalesef gelmemiştir. Yöntem adı altında adeta İslami anlayışlar gündeme gelmiş ve onların üzerinde tartışmalar yapılmıştır. İslami hareketlerde yöntem ve benzeri ad altında çıkan kitaplar dahi bunun dışında bir şey ortaya koyamamıştır.

Oysa bize, olması gerekenle olanı, ideallerle gerçekleri ve ideolojik dünya ile reel dünyayı çok iyi kavramış, olanı olması gerekene çeviren, idealleri gerçeklere dönüştüren ve ideolojik dünyayı reel dünya üzerine kumpas eden bir tarz, bir siyaset ve ona yedirilen gerçekçi bir yöntem gerekmektedir. Bu çerçevede ülke ve dünya koşullarını gözeten, onlara teslim olmayan ama onları hesaba katan, ideolojik dünyasından taviz vermeden medeniyet eksenini ve devrim istikametinden ayrılmayan, gerçek devrimci ve kendi özgün siyasetini geliştirmiş bir İslami Harekete ihtiyaç vardır. Bu noktada Yöntemin önemi açık ve aşikardır.

Yöntemi çözemeyen hiçbir hareket devrimi çözemez ve ona da ulaşamaz.

Sistemi değiştirme iddiasında olan bir “İslami Tez”in, daha değişik bir ifadeyle İslami Hareket’in, yukarıda açıklanan Yöntemi iyice tartışıp olgunlaştırması ve hemen ardında da temel önermelerini, önceliklerini ve taleplerini belirginleştirmesi gerekir. Bu noktada şu ilkelerin benimsenmesi büyük önem arz eder:

İslami Hareket’in Temel İlkeleri

1) İslamilik

İslami Hareket İslamilikten asla sapmamalıdır. İslamilik kelimesini tırnak içinde kullanmak ve değişik boyutlarıyla onu tartışmayı sonraya bırakmak kaydıyla, içerik olarak kastedilen mana; Hakikat ve Geleneğe dönmek, sürekli onu baz almak, onunla hayata ve kâinata bakmak, onunla kendini test etmek ve kendini yeniden oluşturmak. Bu çerçevede iddia ve çözüm sahibi olmak. Müslümanlığın İslamsız, İslam’ın iktidarsız hüküm süremeyeceği gerçeğini unutmamak ve meşruiyetini bu ilkedен alarak yola devam etmek.

2) Medeniyetçilik

İnsanlığın önündeki en büyük engel olan, tekil ve barbar “Batı Medeniyeti”ne karşı “İslam Medeniyeti”nin safında yer almak ve Hz. Adem’den başlayıp kıyamete kadar devam edecek olan bu tarihsel istikametten asla ayrılmamak.

3) Devrimcilik

İslami Hareket gerçek bir toplumsal dönüşümü hedefleyen devrimci bir harekettir. Amaç Allah rızası, hedef devrimdir.

4) İnsanilik

İslami Hareket, özü itibariyle İslami fakat dil, görüntü ve ifade kalıpları itibariyle çağının koşullarına uygun ve insani olan bir tarz geliştirmelidir. Yani İslami Hareket, Peygamber’in peygamber olmadan önce toplumda kazandığı Eminlik sıfatını bugün de kazanmalıdır. Bu çerçevede insani değerlerle Batılı değerleri asla karıştırmamalı, insanlığın kazanımları olan demokrasi, insan hakları, özgürlük ve barış gibi değerlerin Batı’nın gerçek yüzünü örten bir maske olarak kullanılmasına asla fırsat vermemelidir.

Bu noktada fitrattan, İslam’dan kopan, raydan çıkan insanlığın yaşadığı mutsuzluk ve bunalımlar neticesinde girdiği arayış sürecindeki çabalara destek olmalıdır. Ve insanlığın tekrar fitrata ve İslam’a dönüş için geliştirdiği ifade kalıpları olan, başka bir tabirle fitrattan kopan insanlığın vicdanının ideali, İslam’ı bulma serüveninin ifade kalıpları olan demokrasi, insan hakları, özgürlük ve barışa (DİHÖB) sahip çıkmalı ve insanlıkla ittifak etmelidir.

Bu çerçevede insanlığın bu kazanımlarının yetmezliği vurgulanarak daha da ileri götürülmesi için çaba sarf edilmelidir. Ama bütün bunları yaparken bu değerlerin İslami Hareketin kendisi değil onu hedefe götürmede zorunlu bir süreç, bir aşama olduğu asla unutulmamalıdır. İnsanlığın bu kazanımlarının bir amaç ya da bir araç olmadığı, sadece insani olarak yaşanılması gereken bir süreç olduğu akıldan uzak tutulmamalıdır.

Kısaca Müslümanlar, bu evrensel değerleri insanlığın kazanımları olarak görmeli, Batı’nın bu değerleri istismarına fırsat vermemeli ve İslam’da demokrasi var, İslam’da insan hakları var gibi yaklaşımlarla tarihsel, evrensel ve ebedi olan İslam’ı bugünkü anlayışların ve kalıpların içine sokarak daraltmamalı, yerelleştirmemeli ve dondurmamalıdır.

5) İDA Önderliği

İslami Hareket’in yukarıda bahsedilen insanilik çerçevesinde, ana istikametinden asla sapmayacak, iç ve dış koşulları hesap edip gözetecek, hareketi riske etmeyecek gerçekçi ve

sahici bir özgün siyasete ve bunu geliştirip ileri taşıyacak ve uygulayacak İleri Demokrat Aydınların öncülüğüne ihtiyacı vardır.

Böyle bir İleri Demokrat Aydın (İDA) Hareketi bazı açmazlarının yanında şu faydaları da sağlayacaktır:

1. Radikallerin mevcut bunalım, kriz ve çözümsüzlük hallerini atlatmalarına yardımcı olacak, onlara kazandırdığı “İleri Demokrat Aydın (İDA)” kimliğiyle beraber toplumsal aidiyet duygusu ve mensubiyet coşkusu verecek, mücadelenin sıcaklığını tattırarak onları mobilize edecek, seferber edecek ve motivasyonlarını artıracak, daha da önemlisi özgüven sağlayacak,

2. İki yüzyıldan beri iktidarsız, devletsiz kalmasına rağmen direnen halkımızın beklentilerine cevap verecek,

3. Mağaralardan çıkılıp halka açılmayla beraber onun denetim ve eleştiri diriliğinden istifade edilmiş olacak,

4. Mevcut iç ve dış koşullar çerçevesinde konjonktürel gelişmelere hazırlıklı ve alternatif bir umut olunmasını temin edecek,

5. Şuurlu Müslümanların varlığının ülke için bir şans olduğu, İDA hareketini oluşturmanın da şuurlu Müslümanların misyonunu yerine getirmede iyi bir fırsat olduğu gerçeği ortaya çıkacak,

6. Ülke sorunlarıyla ilgilenilmesi sonucu halkla diyaloglar artacak, kaynaşma sağlanacak, bu da halka önderlik noktasında önemli mesafelerin kat edilmesini sağlayacak,

7. İnsanlığın kazanımlarını kale almakla halkla yakınlaşma sağlanacağı gibi, insanlık ve halk düşmanı “Batı Medeniyeti” ve onun temsilcilerinin ortak değerlerden devşirdiği maskeler düşürülecek, gerçek yüzlerinin açığa çıkması başarılacak,

8. İDA kimliği, insanlığın kazanımları çerçevesinde geliştirildiği için, daha ortaya çıkarırken bir adım önde ve avantajlı olacak ve Batıcı zalim güçlerin aleni saldırısı engelleyeceği gibi, bir tür onların mahkûm edilmesi de sağlanacak,

9. Böyle bir hareket, öncülere, toplum içinde bulunan erdemli, onurlu ve ilerici kimselerle erdemlilik zemininde buluşma imkânı sağlayacak,

10. Böyle bir hareket, insanlığın kazanımlarını önemseydiği için toplumda gereksiz gerginliği ve inatlaşmayı da önleyecek,

11. Dışa dönük bir mücadele süreci başlayacağı için içindeki farklılıklar, çekişmeler ve anlaşmazlıklar azalacak, taraf bilinci artacak,

12. Stratejik hedeflerden uzaklaşmadan ve yozlaşmaya da fırsat vermeden sağlıklı yürüyüşü temin edecek, maksimum sivil söylemle maksimum ihtilalci ruh oluşturulmasına imkân sağlayacak.

&&&&&&&&&&&&&&&&

BATI DEMOKRAT OLABİLİR Mİ?

Temel HAZIROĞLU

Batı'nın İçyüzü ve Tuzak Sorular

(Değişim Dergisi, Ocak 1996)

Doğu Blokunun çökmesiyle birlikte iki kutuplu dünyadan tek kutuplu dünyaya, başka bir tabirle “Yeni Dünya Düzeni”ne geçilmiştir. Yeni Dünya Düzeni kavramının, onu önerenler ve yaygınlaştıranlar nezdindeki anlamı, dünyanın aleni olarak tek elden yönetilmesine imkân sağlayacak fikir ve bu fikrin toplumsal ve kültürel alt yapısını oluşturmaktır. Bu tek boyutlu dünyanın kurulabilmesi, ancak tekil medeniyet olan “Batı Medeniyeti”nin dünyaya hâkim kılması ile mümkündür. Dolayısıyla da ona muhalif olan farklı medeniyetlerin yok edilmesi gerekir fikriyle hareket eden Yeni Dünya Düzeninin ideologları, önce fikri zemini oluşturmuş arkasından da bu işin uygulamasını dünyanın siyasi önderlerine bırakmışlardır.

Bu tekelci ve faşist zihniyet manidar bir şekilde, çoğulcu zihniyeti yok etmek üzere yaptığı bu işi örtbas etmek için, ona en uzak olan ve kendisinin mahrum olduğu, kıskandığı ve hatta gerçekte düşmanı olduğu nitelikler olan demokrasi, insan hakları, özgürlük ve barışı bir maske olarak öne çıkarmıştır.

Üstelik bu zihniyetini gizlemede diğer bir yöntem ise, “İslam dünyası gelişebilir mi? Demokrat olabilir mi?” gibi tuzak sorular sormasıdır. Ki bu sorularla, insanlığa yegâne ve mümkün çözüm öneren, gelmesi muhtemel olan gerçek bir çoğulcu medeniyet İslam’ı potansiyel bir tehdit olarak dünya halklarına lanse ederek kurtuluş umudunu ötelemektedir.

İşin ilginç yanı, bizzat tekil bir medeniyet için ayağa kalkanların, yaptıkları işin tam zıddı olan nitelikleri (demokrasi, insan hakları, özgürlük ve barışı) maske olarak kullanmaları ve bu

niteliklere en yakın, hatta bunların da ilerisinde özellikleri bünyesinde barındıran çoğulcu bir medeniyeti yani İslam Medeniyetini hedef alma yüzüzlüğünü gösterebilmeleridir.

Kafirler Demokrat Olabilir mi?

İşte tam da bu noktada, bu iğrenç yaklaşımları bertaraf edecek, maskeleri indirecek soruları, arkasına ilkel zihniyetin sığındığı Batı'nın bu tuzak sorularının tersini, daha gerçekçi bir ifadeyle, bu tuzak soruların doğrusunu sormak gerekir.

Kafirler demokrat olabilir mi?

Gayrimüslimler demokrat olabilir mi?

Batı demokrat olabilir mi?

Batıcılar demokrat olabilir mi?

Bir kafir, bir gayrimüslim, bir Batılı, bir Batıcı; demokrasi, insan hakları, özgürlük, barış, adalet, vb. insani değerlerin gerçek savunucusu, gerçek taraftarı olabilir mi?

Bu girişten sonra “Demokrat kimdir?” sorusunu sorabiliriz.

Demokrat Olmak “Ötekiler”in Hakkını Savunmaktır

Demokrat, her şeyden önce insan hak ve özgürlüklerini baz alır. Bunları kendisi ve başkaları için, kısaca herkes için sonuna kadar savunur, bunları temin eden ilişki biçim ve türlerinin tüm toplumsal tabaka ve süreçlerde hâkim kılınmasını ister. Gerçek anlamda halk idaresini arzularak bu çerçevede mücadele eder. Bu mücadeleyi sürdürürken de çifte standarda ve ikiyüzlülüğe düşmez. Kendisi ve yanındakiler için istediği şeyleri başkaları için de istediği ve bu doğrultuda çalıştığı oranda demokrat olur.

Bu anlamda demokrat olmak çok zor ve meşakkatli bir iştir. Eğer toplumsal zeminde demokrat olmanın kültürel, zihinsel ve dinsel bir altyapısı yoksa böyle bir kimliğe sahip olmak son derece güç, hatta imkansızdır.

Adem'den bu yana; fitrattan kopan insanlığın yaşadığı bunalımlar, onu daha rahat, daha huzurlu yaşaması için bir arayışa itmiştir. İnsanlığın bu arayış sürecindeki bazı ifade kalıpları; insan hakları, özgürlük, barış ve demokrasi olmuştur. Bir anlamda bu ifade kalıpları fitrattan, İslam'dan kopan insanlığın tekrar fitrata, İslam'a dönme çabalarının ürünüdür. İşte tam da bu noktada demokrasi en iyi ikinci sistemdir. Birinciyi sorarsanız o zaten bellidir.

Ne acıdır ki, insanlığın arayış sürecinde elde ettiği bu kazanımları, dünyaya egemen güçler her zaman ve her koşulda sürekli olarak kullanmışlar, daha da kahredici olanı ise kendilerini onlarla tarif etmişlerdir. Yani bu değerleri istismar etmişlerdir. Bu kazanımlara gerçekten sahip çıkması gerekenler de sahip çıkmayınca, halk ve hak düşmanı bu egemen güçlere gün doğmuştur. Bu kaotik ve çelişik durum, bu kazanımların doğal taşıyıcısı ve savunucusu olması gereken, ama nedense bu konuda çok duyarsız kalan hatta bu değerlerin tam karşısında yer alan Müslümanlarla diğer insanların arasını açmıştır. Sonuç olarak, umutsuzluk içinde sürüklenen kitleler insanlık düşmanı zalim güçlere meyletmiştir.

Kitapsızlar Demokrat Olamaz

Tarihin bu şekilde böyle okunarak yorumlanması ve halen mevcut olan durum bize, bir Batılının, bir Batıcının, daha doğru bir ifade ile bir kafirin, bir gayrimüslimin hiçbir zaman demokrat olmadığını ve bundan sonra da asla olamayacağını öğretmektedir. Zira dinleri, inançları, kültürleri, gelenekleri, zihniyetleri, imanları buna müsait değildir. Bu kişilerin fitrata uygun talepleri hoş görmesi son derece güçtür. Yani bir kafirin, bir gayrimüslimin demokrat olması bizzat eşyanın tabiatına aykırıdır.

İşte Batı, tam da bunu bildiği için herkesten daha çok demokrasi, insan hakları, özgürlük ve barış savunuculuğunu üstlenir. Bu durum Batı için gerçek niyeti gizlemeye dönük bir maske olduğu gibi, aynı zamanda psikolojik bir haldir de. Zira insanlar bazen kendi eksikliklerini kapatmak için kendilerinde olmayan niteliklere heveslenip onları sahiplenmeye ve ısrarla savunup avunmaya çalışırlar.

Demokrat Olmak İçtenlik İster

Bu söylenenlere en güzel örnekleri hem dünyada hem de ülkemizde yakından görmek son derece mümkündür. Bosna'da dünyanın gözü önünde yaşanan Sırp vahşeti, Çeçenistan'daki Rus işgali, buna en somut örnektir. Daha da ilginç, demokrasinin d'sinin dahi olmadığı, halkını inleyen despot Suudi rejimiyle flört eden Batı'nın, iktidarı özgür iradesiyle belirleme gibi en doğal demokratik hakkı kullanan Cezayir halkına karşı, ülkesine kan kusturan faşist askeri cuntayla iş birliğine girip onu desteklemesidir. Bu Batı zihniyetinin arka planını iyice ortaya çıkarmaktadır. Daha da enteresani, İslam dünyasında halkıyla en barışık olan, parlamentosu ve cumhurbaşkanı özgür seçimlerle belirlenen, nispi olarak en demokratik ülke olan İran'a karşı, Batı'nın amansız düşmanlığıdır. Bu durum gerçekten son derece ibret verici ve öğreticidir.

Bu noktada Şu gerçeği, çeliŐkili görünse de ifade etmeden geçemeyeceğiz. Biz Müslümanlar, İslam dünyası demokratlaŐtıka, Batı ıldıracak ve amansızca saldırganlaŐacaktır. Batı için önemli olan insanların, halkların zgr talepleri, ortaklaŐa ve adil yönetimi sağlayan ilkeler ve demokratik haklar değil, kendi çıkarlarıdır. O kendi çıkarları için her Şeyi yapar, her Şeye göz yumar. İŞte bu yüzden bir Batılı, bir Batıcı, bir kafir; demokrat değil demokratı, laik değil laikçi, insan hakları taraftarı değil insan hakları yani istismarcı olur.

Batı'nın ve onların temsilcileri olan Batıcıların zihniyetini ortaya çıkararak ilginç bir rneği de ülkemizde görmek mümkündür. Türkiye'nin en demokrat, hatta sosyal demokrat olduğunu iddia eden, "kurucu" sıfatını taşıyan bir partisi, kendisi ve ülkesi için yegâne önem atfettiği bir konuyu "DemokratikleŐme Paketi" olarak gündeme getirmekte hatta bunu kendi varlığıyla adeta özdeŐleŐtirmektedir. Paket açıldığında ise ortaya yasaklar yığını çıkmakta, demokratikleŐme adı altında tam bir faŐistleŐme süreci önerilmektedir.

İster içerideki ister dıŐarıdaki Batı'nın hiçbir kutsalı yoktur. Kendinden ve çıkarından başka değer verdiği hiçbir Şeyi yoktur. Bu anlamda tam bir kitapsızdır Batı.

Kutsalı olmayan, kitapsız olan kimselerden gerçek anlamda demokrat davranışlar beklenemez. Çünkü bu dinlerine, imanlarına, kültürlerine aykırı.

Demokrat Olmak Kutsalı Olanların İŞidir

Demokrat olmak kutsalı olanların, kitabı olanların işidir. Çünkü kendisini bir kutsala bir kitaba bağlı hisseden kişi, tüm tutum ve davranıŐlarını o kutsala, o kitaba referans ederek tanımlar. Başka türlü kendisine meşruiyet zemini bulamaz.

Bu anlamda gerçek demokratlığa, İleri Demokrat'lığa en yakın aday olan inancı gereği doğal demokrat olan Müslümanlardır. Müslümanlar bunun farkına vardıklarında ise hem ülkemizde hem de dünyada umut çiçekleri yeniden yeŐerecek ve insanlık yeniden güzel bir atmosferi yakalayabilecektir.

Sonuç olarak demokrasinin, insan haklarının, özgürlük ve barıŐın gerçek taraftarları, insanlığın arayıŐlarını halkın talepleriyle ve fitratın gerekleriyle rtŐtrdkleri oranda asıl demokratikleŐme süreci baŐlayacak, sahtekâr zalimlerin maskesi düşecek ve insanlık rahat bir nefes alacaktır.

&&&&&&&&&&&&&

FİTRATIN SESİ, İNSANLIĞIN KAZANIMLARI VE DİHÖB

Temel HAZIROĞLU

(Değişim Dergisi, Şubat 1996)

Fıtratın Sesi ve İnsanlığın Arayışı

Bilindiği gibi “Fıtrat”, en genel anlamda insan ve eşyanın yaratılış üzerine olması, o istikamette hayatını idame ettirmesidir. Bir bakıma fıtrat, yaratılış hamurundaki mayadır. Bir başka açıdan fıtrat insanlığın özü yani İslam’dır. Bu çerçevede fıtratın kaynağı, orijini İslam’dır.

Tarih boyunca, her varlık gibi fıtrat üzerine doğan insan, zaman zaman fıtrat yolundan uzaklaşmış yani sapmıştır. Yaratıcı’nın yolladığı kitaplar ve Peygamberler vasıtasıyla tanımlanan Hak yoldan ayrılmış ve batıl yola sapmıştır.

Bir insan için asli yol, fıtrat yolu yani İslam’dır. Bu yoldan ayrılma yani raydan çıkma, asıl istikametten sapma, insanı fıtrattan koparmış ve onu bedbahtlığa itmiştir. Fıtrattan her kopuş yeni problemler, yeni bunalımlar ve yeni krizler getirmiştir. Bu bedbahtlık ve mutsuzluk içinde yüzen insanda ne kadar sapıtma ve ne kadar kopma olursa olsun, yine de fıtrattan izler, fıtrattan küller kalmıştır.

İnsanlar kendileri, aileleri ve çevreleri için daha mutlu ve daha huzurlu bir gelecek düşümlerler. Bunu gerçekleştirmek için de yeni arayışlara girerler. Bu yeni arayışlarla beraber girilen süreçte insanoğlu kendisine, yani fıtratına en uygun yaşama biçimini bulmaya çalışır. İşte bu noktada ne kadar sapma olursa olsun her insanda var olan, içinde bir yerlerde gizlenen fıtratın izleri depresir, külleri alevlenir ve insana yaratılış yönünde telkinlerde bulunmaya başlar.

İlginçtir insanoğlu fıtrattan uzaklaştıkça, fıtratın sesini daha fazla duymaya başlar. İnsan istese de istemese de farkına varsa da varmasa da, bilinçli ya da bilinçsiz fıtratın bu sesine kulak vermek zorunda kalmış ve arayışını bunun ışığında sürdürmeye çabalamıştır. Bu arayış sürecinde gönülden gelen, vicdandan yükselen fıtratın sesine kulak verenler, yaratılışlarına, fıtratlarına en uygun hayatı yani fıtrat dini İslam’ı arayıp bulmaya ve onu tarif etmeye çalışmışlardır.

DİHÖB, İnsanlığın Kazanımlarıdır Ama Yetmez

İşte yaratılış mecrasından uzaklaşan, fıtrattan kopan insanların tekrar yaratılışları üzere, fıtratları üzere dönme çabaları bir anlamda fıtrat dinini yani son din (ed din) olan İslam’ı bulma çabalarıdır.

İyi, doğruyu ve güzeli bulmak için yola çıkan insanlar, fitrat dinini yani İslam'ı aradıklarının farkında bile olmayabilirler. Ancak gayri ihtiyari olarak kendilerine uygun bir yaşama biçimini yani dini ararken, en doğal olarak fitrattan gelen sesin etkisiyle fitrat dini İslam'ın özüne dönük talepleri dillendirmekte ve ona en yakın hayatı tarif etmeye çalışmaktadırlar. Bu anlamda bunalımlar ve krizler içinde yüzen insanoğlunun bu durumdan çıkmak için geliştirdiği ifade kalıpları olan Demokrasi, İnsan Hakları, Özgürlük, Barış, vb. insani değerler ki, biz bunlara kısaca DİHÖB değerleri diyoruz, aslında fitrattan kopan insanlığın tekrar fitrata yani İslam'a dönmek için geliştirdiği değerlerden başka bir şey değildir.

Ama şunu asla unutmamak gerekir ki, bu değerler yani DİHÖB değerleri İslami değerler değil, insani değerlerdir. Gerekirler ama asla yetmezler. Burada kavram kargaşasına neden olmak istemiyoruz ama DİHÖB değerleri; İslami Hareketin ön koşulu ve zorunlu süreci olan insani hareketin öne çıkardığı insanlığın evrensel kazanımı olan değerlerdir. Daha gerçekçi bir ifadeyle, biraz iddialı olacak ama DİHÖB değerleri İslami hareketin zorunlu süreci olan insani harekette ortaya çıkan İslami yaklaşım değerleridir.

İnsanlığın vicdanının ürünleri olan bu değerleri İslam'ın bizzat kendisi değil ona götürücü sürecin değerleri olarak görmek ve bu çerçevede tutum almak gerekir. O yüzden insanlığın kazanımları olan bu değerleri, yetmezliğini vurgulayarak savunmak gerekir.

İnsanlık tarihindeki iyiyi, güzeli ve doğruyu arayışları bir açıdan böyle okumanın, bir tür “özgün yaklaşım” üretmenin bazı insanların keskin itirazlarına hatta sert tepkilerine neden olacağımızı çok iyi biliyoruz. Zira tarihi böyle bir okuyuş, İslami hareketler için bir dönemeç olacağı gibi, bu insani değerleri vitrinlerine koyarak geçinen ve bunları istismar ederek hükümranlıklarını sürdüren “Egemen Güçler” için de alarm zilleri anlamına gelecektir. Artık bu saatten sonra, insanlığın kazanımları olan bu DİHÖB değerlerine karşı durarak da onları vitrin malzemesi olarak istismar ederek de siyaset yapmak, eskisi kadar kolay olmayacaktır.

DİHÖB, İslami Değil İslam Temayüllü Değerlerdir

Tarihi bir açıdan böyle okumaya itiraz edenleri iki gruba ayırabiliriz.

Önce İslami kesimi ele alalım. Bunlar; “her sistemin kendi kavram ve terminolojisi vardır, ona uyulmalı başka sistemlerin kavramlarını kullanmamalıyız” diyeceklerdir.

Bu son derece doğru ve haklı bir taleptir. Ama asla unutmamak gerekir ki bu değerler herhangi bir sistemin değerleri değil, bizzat insanlığın ortak değerleri, ortak kazanımlarıdır. Bu değerlerin savunucusu gözükep onları maske edinenler, bunların sahibi değil istismarcısıdır.

Özü itibarıyla bu değerlere en uzak, hatta karşıt olduklarını bildikleri için, bu istismarı bilinçli olarak yapmaktadırlar.

Üstelik ülkenin ve dünyanın içinde bulunduğu koşullar göz önüne alındığında, İslami kavram ve değerlerin olumlu ya da olumsuz tüketildiği bir atmosferde, yığınla insanın fitratı arayışla geliştirdiği kavramlara karşı çıkmak insanlarla diyalogu engeller. “İnsan olunmadan İslam olunamayacağı” gerçeğinden yola çıkarsak, insanlarla diyalog kurmanın yegane yolu, onların fitrat dini İslam’ı bulmak için sarf ettiği çabaları desteklemekten ve bu çabalar neticesinde kazandığı değerler olan DİHÖB’a sahip çıkmaktan geçmektedir.

Kaldı ki, fitrattan kopan insanlığın tekrar fitrata dönerken geliştirdiği ifade kalıpları olan bu değerlerin, tam İslami kalıplarda gündeme gelmemesinin sorumlusu da diğer insanlar değil, onun bu arayışına denk gelecek söylemi oluşturamayan bizzat Müslümanlardır. Radikal kökenden gelen biri olarak söylüyoruz, hem insanoğlunun nabzını tutmayacak ve onun fitratının sesine kulak vermeyecek, hem de kör topal onun fitratı yakalama ürünleri olan insanlığın kazanımları DİHÖB’a saldıracaksın. Böyle devrimcilik olmaz, böyle radikallik olmaz. Radikal olmak devrimci olmak, fitrattan kopan insanlığı tekrar fitrata çağırmak ve bu uğurda insanlığın önüne çıkan engelleri ortadan kaldırmak demektir. Bu anlamda radikal olmak devrimci olmaktır, insan olmaktır.

DİHÖB Batı İçin Maskedir, İstismar Aracıdır

Tarihi böyle bir okuyuşa ikinci itiraz, egemen güçlerden ve onların işbirlikçilerinden gelecektir.

Batı ve Batıcılar, bu değerler Batı’nın değerleridir, Müslümanlar bu değerlere düşmandır diyerek kendilerini öne çıkaracaklardır.

Bu durum da son derece normaldir. Çünkü onlar insanlığın kazanımları olan DİHÖB değerlerine sahip çıkıyormuş gibi gözükersen, bir taşla iki kuş vuruyorlar. Bir taraftan bu değerlere sahip çıkarak insanoğlunun nabzını tutup, onunla diyalog kuruyor ve yanlarına çekiyorlar, diğer taraftan da bu değerlere en yakın olması gereken fakat bunun farkına varmayan Müslümanları bunların düşmanıymış gibi göstererek insanlığın geri kalanıyla Müslümanların arasını açıyorlar ve böylelikle hükümlerlerini sürdürüyorlar.

Ne acıdır ki, egemen güçlerin bu tuzaklarına bazı Müslümanlar çok rahatlıkla düşebiliyor ve hatta insanlığın kazanımları olan DİHÖB değerlerine düşman kesilerek adeta gönüllü bir tür

ajan gibi onların ekmeğine yağ sürebiliyorlar. Böylece egemen güçler bir kısım saf ve entel Müslümanın yardımıyla insanlıkla İslam'ın arasını açıyorlar.

İşte bu değerlerin en uzağında olan bu halk düşmanı egemen güçlerin ve işbirlikçilerin itirazlarının nedeni budur. Çünkü bu çember kırıldığında, DİHÖB değerlerinin bir vitrin malzemesi ve bir maske olarak kullanılması engellendiğinde egemen güçlerin ve onların işbirlikçilerinin gerçek yüzleri açığa çıkacaktır.

Sonuç olarak, Hz. Adem'den bu yana fitrattan yani İslam'dan kopan insanlık sürekli olarak problemlerle karşılaşmış ve girdiği bunalımlar, yaşadığı huzursuzluklar neticesinde bir kurtuluş yolu bulmak için yeni arayışlara girmiştir. Bu iyiyi, güzeli, doğruyu arayış sürecinde, fitratın sesinin zorlamasıyla kendine uygun, yaratılışına denk, fitratına paralel bir yaşama tarzı bulmaya ve onu tarif etmeye çalışmıştır. İşte kısa adı DİHÖB olan, “Demokrasi, İnsan Hakları, Özgürlük ve Barış” gibi insani değerler bu çabaların ürünüdür.

Gerçekte DİHÖB insanlığın ürettiği, Batı'nın tükettiği değerlerdir.

İnsanlığın vicdanının sesi ve kazanımları olan bu insani değerleri, gayri İslami, Batılı ve egemen güçlerin değerleri olarak görmek son derece hatalı ve tehlikelidir.

Yegâne Umut Radikaller

Şimdi bize düşen insani değerlerle Batılı değerleri birbirine karıştırmadan, bir bakıma “İslam'ı ve fitratı” arayış sürecinin ürünleri olan insanlığın kazanımlarına, onların yetmezliğini unutmadan hatta bunu vurgulayarak sahip çıkmaktır. Ve insanlıkla diyaloglar kurup ittifaklar yapmak, insanlık ve halk düşmanı egemen güçlerin insani değerleri istismar ederek maske olarak kullanmalarına fırsat vermemek ve bunların iki yüzlülüklerine engel olup gerçek yüzlerini açığa çıkarmaktır.

Böyle bir misyonun yerine getirilmesinde, başka bir ifade ile bu çerçevede yeni bir insani hareketin oluşturulmasında en büyük görev, insanlık için yegâne umut olan radikal ve devrimci kökenden gelen şuurlu Müslümanlara düşmektedir.

Zaten böyle bir iş için düşüncesiyle, tarihiyle, mücadelesiyle, fikri, entelektüel ve siyasi seviyesiyle tek ehil kadro, tek potansiyel güç, insani değerlerin savunucusu, taşıyıcısı ve geliştiricisi olan şuurlu Müslümanlardır. Zira onların varlık nedeni budur, sevdası budur. Bu durum insanlık için şans, şuurlu Müslümanlar için bir imkandır.

Şimdi söz, kendisini tekrar yenileyen, kendi tarihine ve insanlık tarihine irdelerek sahip çıkan, geçmişinden ders alarak özgün bir siyasetle radikalizmi yeniden üreten, bir anlamda

kendisini yeniden inşa eden, radikal gelenekten gelen, siyasi fakihlerin oluşturduğu bir İslami Hareket'tedir. Ve onun zorunlu ve vazgeçilmez bir ön süreci olarak bir DİHÖB hareketi olan İnsani Hareket'tedir. Zira fitratın sesinin sözcüsü ve İslam'ın gerçek temsilcisi ancak onlardır. Bu iş de onların aşkıdır, onların sevdasıdır.

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

İki Büyük Tehlike:

SİSTEMLE UZLAŞMA VE HALKTAN KOPMA

Temel HAZIROĞLU

(Değişim Dergisi, Mart 1996)

Bilindiği gibi 1970'lerle birlikte ülkemizde ve dünyada İslami gelişme çok büyük mesafe kat etmiştir. İslami anlayış ve düşüncelerdeki yeni yaklaşımlar ve bu çerçevedeki yeni tavır alışlar “Şuurlu Müslümanlık” diye isimlendirilen eğilimleri güçlendirdi. Böylece İslam'ın özünü teşkil eden “Tevhid-Şirk” ekseninde yeni saflar, “Hak-batıl” mücadelesinde yeni cephe-ler oluştu.

Kendilerini hangi isim ve sıfatlarla tanımlarsa tanımlasınlar (radikal, İslamcı, dindar, Müslüman vs.) tevhidi uyanıştan etkilenen ve hatta bu uyanışı etkileyen insanlarda bir temel ve ana çelişki ortaya çıktı. Bu çelişki, zihinlerde mevcut olan ideolojik dünya ile yaşanan reel dünya arasındaki farktan kaynaklanır. Yani “Olan” ile “Olması gereken” arasındaki fark. Başka bir ifadeyle, tevhidi uyanışla birlikte ütopyamızda, hayalimizde şekillenen dünya ile bizzat yaşadığımız, var olan dünya arasındaki uçurum. Aslında ideolojik dünya ile reel dünya arasındaki bu farkın, bizzat fark edilmesi tevhidi uyanışın kalkış noktasıydı ve kavga tam da bu noktada başlamıştı. Zira kafamızdaki ideolojik dünyayı bizzat hayatta, pratikte görmek istedik. Bu durum da “Olanı olması gerekene dönüştürme” kavgasını ateşledi. Bu kavga bizim meşruiyet kaynağımız ve tek meşgalemiz oldu.

Bu kavgada galip gelmek için elimizden geleni yaptık. Fakat pek çok mesafe kat etmimize rağmen, bunu tam olarak başaramadık. Çünkü ideolojik dünyamızı reel dünya üzerine hâkim kılma o kadar da kolay bir iş değildi. Zaman geçince bu kavganın başarılarmaması bizi epey etkiledi ve hatta bunalıma, krize sürükledi. Bu bunalımdan ve krizden sıyrılıp yeni arayış- laraya yönelik de bizi “Olanı olması gerekene dönüştürme” işinin nasıl, hangi konularda, hangi

önceliklerle ve hangi özgün siyasetle yapılacağı tartışmalarına sokacağı yerde, tekrar din ve inanç tartışmalarına soktu. Zira böyle bir arayış, “Sistemi nasıl dönüştürürüz?” tartışmasından adeta “Mevcut halimizle ve konumumuzla hem sistem hem de din karşısında nasıl meşruiyet kazanabiliriz?” görüntüsünü andıran tartışmalara dönüştü. Bu durum da İslami Hareket için çok büyük tehlike olan iki sapmanın doğmasına ve gittikçe yaygınlaşmasına neden oldu. Bu iki büyük tehlikeli sapma “Halktan Kopma” ve “Sistemle Uzlaşma” idi.

Halktan Kopma

Kabaca “Halktan Kopma” olarak nitelediğimiz, bir bakıma ultra radikalizm, kör radikalizm veya “Sol sapma” diyebileceğimiz birinci sapma, çoğu zaman tevhid, dar’ül İslam, dar’ül harp, şirk toplumu, şirkten uzak olmak gibi tevhidi gerekçelerle vuku buldu, hatta bizzat savunulan bir söyleme dönüştü. Bu kopma bazen her şeyi reddeden bir tekfircilik olarak, bazen kendini kutsayan dar bir grupçuluk olarak, bazen tarihi İslami mücadeleyi inkarla 14 asırlık gelenekten kopma olarak, bazen de bizzat içinde yaşadığı coğrafyadaki Müslümanlardan ve halktan kopma olarak tezahür etmiştir.

Bu eğilim, bizzat kendi ülkesinde “Biz Müslümanlar” üslubuyla kendisini marjinalleştirmiş, zencileştirmiştir. Bu sapma adeta “Olanı olması gerekene dönüştürme” çabası yerine, olması gerekenin hayaliyle yaşamayı yeğlemiştir. Böylece bu eğilim ideolojik dünyasına, ütopyasına sığınmış ve onu kısmen yaşayabileceği yer altındaki mağarasına dönmüştür.

Sistemle Uzlaşma

“Sistemle Uzlaşma” dediğimiz ikinci sapma ise, neredeyse uzlaşmacılığın tüm çeşit ve örneklerini sergilemiştir. “Sağ sapma” diyebileceğimiz bu eğilim, kör radikalizmin 14 asırlık gelenekten utanması gibi, bizzat kendi kısacık radikal geleneğinden, radikal tarihinden utanır olmuştur. Kendisini oluşturan radikal değer ve tavırlardan uzaklaşarak adeta sistemle eklenmeye çalışan bir akım görüntüsünü vermiştir. Sistemle doğrudan ya da dolaylı entegre olma hali bazen çok değişik türlerle tezahür etmiştir.

Öyle ki bu uzlaşma, bazen “İslam devleti var mı, yok mu?” gibi felsefi tartışmalarıyla “anarşist uzlaşmacı” olarak, bazen “İslam sadece bireysel yaşanır” diyerek “bireysel uzlaşmacı” olarak, bazen sistemden ve toplumdaki gelen her şeyi kabul ederek ve hatta İslami görerek “kişiliksizleşme” olarak tezahür etmiştir. “Sistemle Uzlaşma” bazen İslami kavramların içeriğini boşaltarak veya değiştirerek, Hak ile batılı karıştırarak gündeme geldiği gibi, bazen de devrimci istikametten, İslamcılıktan uzaklaşarak, adeta sağcılaşarak da gündeme gelmiştir.

Yine bu sapma, “İslam’da devlet, İslam’da iktidar” tartışmalarıyla mevcut iktidarı dolaylı olarak meşrulaştırıcı ve devam ettirici bir nitelik arz etmiştir. Öyle ki, bu tartışmalarla radikal gençliğin bizzat varlık nedeni olan iktidarın ele geçirilmesi küçümsenmiş ve gençler düşünsel kaosa sürüklenmiş, zihinleri iğfal edilmiştir. İşin açıkçası bu sapma bir tür iddiasızlaşarak gerçekleşmiştir.

Kısaca uzlaşmacılık eğilimi, “Olanı olması gerekene dönüştürme” işini yapamayınca suçu adeta “Olması gereken”de aramış ve “Olan”a teslim olmayı yeğlemiştir. Bir bakıma bu eğilim, “Olan”ı değiştirecek yerde “Olması gereken”i değiştirmeye kalkmıştır. Böylece “Olanı olması gerekene dönüştürme” işi, “Olması gerekeni olana uyarılama” işine dönüşmüştür.

Benzer Yanılgılar

Aslında bu iki sapmanın birbirinden çok fazla farkları yoktur. Zira her iki eğilim de, gerçek bir dönüşüm için gerekli olan toplumsal mücadelede yılgınlığa ve korkaklığa düşmenin ve bu çerçevede bir yerlerden kopmanın neticesinde doğmuştur. Kör radikaller sistemle uzlaşmak adına yeraltındaki mağaralara sığınarak halktan kopmuşlar, toplum içinde yaşayamamışlardır. Uzlaşmacılar da halktan uzaklaşmamak adına Tevhid’ten ve kaynaklardan kopmuşlar, sistemle uzlaşmaya ve orada yer edinmeye çalışmışlardır.

Bir örnekle izah edersek, “ülke dar’ül harptir” anlayışıyla yola çıkılmış, dar’ül harp’in gereği yerine getirilemeyince artık ülke çeşitli gerekçelerle dar’ül harp görülmemeye başlanmıştır.

Oysa ülkenin dar’ül harp olması belki doğrudur. Bu açıdan Müslümanların dar’ül harp’te görevlerini yapıp yapmamaları bu tanımlamayı asla değiştirmez. Aksine bu durum Müslümanların beceriksiz ve sorumsuz olduklarını gösterir. Böyle beceriksiz ve sorumsuz olunmanın faturasını ne dini anlayış ve tanımlamalara çıkarmak doğru, ne de halka çıkarmak doğrudur. Olaya bu tür yaklaşmak kolaycılığın ötesinde tevhidi anlayışa ve insanlığa saldırıdır da.

“Olan”ı “Olması Gereken”e Dönüştürme

Sonuçta her iki sapma da, “Olması gereken” ile “Olan” arasındaki, ideolojik dünya ile reel dünya arasındaki farkı yani “Ana Çelişki”yi bir yük, bir problem olarak görmüş ve onun altında ezilmiş ve bunalmıştır. Böylece bir grup, bu ana çelişkiye dayanamamış, onunla toplumda yaşayamamış, sistemi değiştirecek yerde sistemle uzlaşmış, diğer bir grup da bu ana çelişkiyi toplumda sürekli görmeye tahammül edememiş, sistemi değiştirme işinden uzaklaşıp ütopyasını kısmen de olsa yaşayabileceği dağlara, mağaralara çekilerek halktan kopmuştur.

Gerçekten, İslam şu anda var olan tek ilahi kaynaklı dindir. Ve bu din herhangi bir ilaveye ihtiyaç duymadığı gibi, atılacak herhangi bir fazlalığa da sahip değildir. Müslümanların bütün insanoğluna sunmaları gereken din de İslam'dır. Bunlar çok açık ve net gerçeklerdir. Böyle yaklaşımı olanlarla bu konuda hiçbir ayrılığımız yoktur.

Bununla birlikte bizim derdimiz başkadır. Biz şu “yakıcı ve can alıcı” soruların cevabını arıyoruz:

Müslümanlar İslam'ı saf, arı ve duru bir şekilde insanlığa sunabilecek bir ortam oluşturabilirler mi? İnsanlıkla diyalog kurabilecek “müşterek bir dil”, “yeni bir yaklaşım”, “yeni bir üslup” geliştirebilirler mi?

Bu çerçevede İslam'ın ve Müslümanların önünü açan, değişen ülke ve dünya koşullarını gözetken, özü ve mahiyeti itibariyle İslami, görüntü ve ifade kalıpları itibariyle insani olan bir tarz, bir üslup oluşturabilir miyiz? Yeni ve özgün bir “Tarz-ı Siyaset” yakalayabilir miyiz? İşte sorunumuz budur.

Başka bir ifadeyle Mehmet Akif'lerle, Necip Fazıl'larla, Sezai Karakoç'larla, Aliya İzzetbegoviç'lerle, Seyyit Kutup'larla, Mevdudi'lerle, Ali Şeriatî'lerle cevabı aşağı yukarı verilen “Ne yapmalı”nın arkasından “Nasıl yapmalı”nın da cevabını bulabilir miyiz? Bu üstadların bize bıraktığı bayrağı daha ileriye taşıyabilir miyiz?

Bu arayışlar hep ona dönüktür. Tek derdimiz odur. Bunu çok önemsiyoruz. Zira bunun cevabını yakalayıp gereğini de yerine getirebilirsek o zaman gerçekten “dini Allah'a has kılmış” olacağız, diye düşünüyoruz.

Bu duygularla yola çıkarken, “Acaba, insanlığın kazanımı olan bazı evrensel değerlere sahip çıkıp onlardan İslami Hareket sürecinde istifade edebilir miyiz?” diye düşündük. Buradaki “istifade etme” olgusunu, bunları kullanmak, istismar etmek ve sonra işe yaramaz bulup atmak olarak görmüyoruz. Aksine, “bu insani değerleri yaşamak, daha ötesini arayarak yaşamak” olarak görüyoruz. İşte bundan dolayı da demokrasi, insan hakları, özgürlük ve barışı bir süreç olarak savunmalıyız ve yaşamalıyız dedik. Yoksa biz asla demokrasi ile İslam'ı, demokrat ile Müslümanı aynı görmedik. Tam tersi, aynı görmenin hep karşısında olduk. Daha önceki yazılarımızı dikkatle okuyan bir göz bunu hemen fark eder.

Biz “İslami demokrasi” veya “İslam'da demokrasi var” da demiyoruz. Böyle bir deyişin saf ve net İslami anlayışı bozacağını, onun evrensel ve tarihi özelliklerini zedeleyebileceğini söylüyoruz. Aslında biz bir “süreç”ten bahsediyoruz. O “süreç” de Hz. Muhammed'in (sav) peygamber olmadan önceki dönemde yaşadığı “Eminlik Süreci”dir. Yani Peygamber

peygamber olmadan önce bütün insanlar nezdinde “Emin” idi. Kısaca peygamberlik, “Eminlik Süreci”nden sonra gelmiştir. Bunun tesadüfi olmadığını düşünüyor ve bunu çok önemsiyoruz.

Bu girişten sonra, bu konuyu biraz daha ayrıntılı olarak izah etmeye çalışalım.

İslami hareketin bizzat önkoşulu ve zorunlu süreci olarak gördüğümüz, insani hareketin öne çıkarması gereken değerler olarak teklif ettiğimiz ve kısaca DİHÖB dediğimiz, Demokrasi, İnsan Hakları, Özgürlük ve Barış gibi insanlığın kazanımları olan değerleri, özel olarak da anahar kavram niteliğindeki Demokrasiyi biraz daha etraflıca ve derinliğine tartışmakta fayda olacağını umuyoruz.

Önce kavramsal düzeyde Demokrasiyi ele alalım. Bilindiği gibi ve ansiklopedilerde tanımlandığı üzere, en genel anlamda Demokrasi “halk idaresi” demektir. Yunanca demos=halk, kratos=idare (güç, iktidar) kelimelerinin birleşmesiyle oluşmuş bir kavramdır. Demokrasi; halk idaresi, halkın kendi kendini yönetmesi, halkın özgür iradesini yönetime yansıtması, egemenliğin halktan kaynaklandığı yönetim biçimi demektir. Yani Millet Egemenliğinin bir şekli demektir.

Bu tanımlamalara çeşitli gerekçelerle itiraz edilebilir. Fakat felsefi ve marjinal tartışmalar bir tarafa bırakılırsa, Demokrasi, tanım olarak üç aşağı beş yukarı bu anlamlardan başka bir şey ifade etmez.

Konunun daha net olarak ortaya çıkması için “Millet Egemenliği” üzerinde biraz daha durmak istiyoruz:

Millet Egemenliği

Millet Egemenliği, halk egemenliği demek; bir toplumu yönetenlerin, yönetme gücünü bizzat yönettiği halktan alması, bu konuda tek egemen gücün halk olması demektir. Yani bir tür Cumhuriyet veya Demokrasi demektir.

Egemenliğin halkta olması Allah’ın hükümranlılığı ile çelişmez; aksine, külli iradenin bir parçası olan “cüzi irade” açısından bakılırsa, bunlar birbirini tamamlar ve izah eder.

Toplumun her bireyinin sahip olduğu “cüzi irade” doğrultusunda, “özgür seçim hakkı”nı kullanarak istediği hayatı tercih edip yaşaması aslında Allah’ın hükümranlılığının bir tecellisidir. Çünkü bu tercih hakkı ile Allah’ın murat ettiği gibi insanoğlu imtihanı ile baş başa kalır.

Kişinin özgür iradesini kullanması sonucu durumla karşılaşabiliriz:

1) Kişinin seçtiği hayatın Allah'ın istediği bir hayat olması. Bu durumda zaten bir mesele yoktur. Zira Allah'ın hükümrانlığı bu tercihle bizatihi gerçekleşmiştir.

2) Kişinin seçtiği bu hayatın Allah'ın yasakladığı bir hayat olması. Bu durumda da söz konusu yargı değişmez. Zira Allah insanlara, kendisini dahi inkâr hakkını bizzat kendisi vermiştir. Dolayısıyla, sonucu olumsuz olan bazı hakların kullanılması, "imtihan" ve "öteleye" açısından düşünüldüğünde Allah'ın hükümrانlığının bir parçasıdır. Çünkü "imtihan" ve "öteleye", "Mülk Allah'ındır" umdesinin ayrılamaz birer parçalarıdır.

Burada şunu açıkça söyleyebiliriz; bir bireyin kendi hayatına egemen olması ile Allah'ın hükümrان olması ayrı ayrı şeylerdir ama çelişik şeyler değildir.

"Hükümrانlık Allah'ın, egemenlik milletindir (insanlarındır)" ilkesi, özgür olmadan sorumlu olunamayacağı düşünüldüğünde çok daha anlamlı hale gelmekte ve derinlik kazanmaktadır.

İşte "Mülk Allah'ındır" umdesini böyle bir "okuyuş" gerçekten ufkumuzu açacaktır.

Sonuç olarak, Demokrasi şu an için millet egemenliğinin en uygun şekli gibi gözüküyor. Maalesef, o kadar ihtiyaç duyulmasına rağmen onu aşan bir yöntem, bir şekil henüz üretilmedi, bulunamadı. İnsanlığın bugüne kadar taşıdığı tartışmalardan çıkan sonuç ancak budur. Çok üzülerek belirtmek gerekir ki, Müslümanlar ne Demokrasiyi aşan bir yönetim şekli üretebilmişler, ne de tarihten günümüze kadar devam eden bu tartışmalara yeterince katkıda bulunabilmişlerdir.

Şimdi düşünelim; "Siz nasılsanız öyle yönetilirsiniz" anlayışıyla bu tanımlamaların çelişkisi mi var, yoksa paralelliği mi var? Tabii ki, paralelliği var değil mi? İşte biz de bunu söylüyoruz. Ve hemen şunu ilave ediyoruz. Bu paralellik yetmez. Bu paralellik demokrasinin İslami olduğunu göstermez. Bu çerçevede demokrasiyi İslami bir değer görmek, İslami demokrasi demek ne kadar hata ise, bu paralelliğe rağmen İslam'ı demokrasinin karşıtı gibi görmek de o kadar hatadır.

Özgün Yaklaşım

Önceki yazılarda belirttiğimiz gibi, yaratılış mecrasından uzaklaşan, fitrattan kopan insanların tekrar fitrata dönme çabaları, bir bakıma fitrat dinini yani İslam'ı arama çabalarıdır. İyiyi, doğruyu ve güzeli bulmak için yola çıkanlar, belki de fitrat dini olan İslam'ı aradıklarının farkında bile olmayabilirler. Ama kendilerine en uygun yaşam biçimini ararken en doğal olarak fitrattan gelen sesin etkisiyle, fitrat dini olan İslam'ın özüne dönük talepleri dillendirmekte ve ona en yakın hayatı tarif etmeye çalışmaktadırlar.

İşte bir bakıma bunalımlardan ve krizlerden çıkmak isteyen insanoğlunun iyiyi, doğruyu, güzeli arama çabalarının ürünü olan ve insanlığın vicdanından neşet eden evrensel değerler aslında insanlığın kazanımları, insanlığın birikimleridir. Başka bir ifadeyle bu değerler insanlığın vicdanının yansıttığı değerlerdir. Aslında kısaca DİHÖB dediğimiz Demokrasi, İnsan Hakları, Özgürlük ve Barış; fitrattan kopan insanlığın tekrar fitrata yani İslam'a dönmek için geliştirdiği ifade kalıplarıdır.

Ancak şunu asla unutmamak lazımdır. Bu değerler İslami değerler değil İslam'a ve Barışa götürücü insani değerlerdir. Gerekirler ama asla yetmezler. İslam'da asıl olan ibahadır yani serbestliktir düsturu uyarınca, "İslam'a aykırı olmayan, ters düşmeyen her şey İslam kapsamındadır" temel ilkesi bu özgün düşüncenin kökenini oluşturur. O yüzden, bu değerlere hem içten ve samimi olarak sahip çıkmak, hem de bu değerleri daha ileri taşımak ve bunların daha ötesini aramak, talep etmek gerekir.

Demokrasi, insan hakları, özgürlük, barış ve adaleti tarihsel süreç içinde böyle bir "özgün yaklaşım" ile okumak, sanırız ki devrimci bir kilometre taşıdır. Zira böyle bir yaklaşımın yararı açıktır.

Özgün Yaklaşımın Faydası

Özgün yaklaşımın iki büyük faydası olacaktır:

1) Tuzağı Bozmak ve Maskeleri İndirmek

Bu evrensel değerlere gönülden sarılışla birlikte, onları istismar amaçlı bir maske olarak kullanan Batı ve Batıcıların maskeleri düşecek, "Büyük Tuzak" bozulacaktır. Müslümanların doğal devrimci oldukları gibi aynı zamanda doğal demokrat ve doğal özgürlükçü de oldukları iyice açığa çıkacaktır. Bu durum da inançları gereği, kültürleri gereği yukarda bahsedilen değerlere asla yakın duramayacak olanların sahtekarlığını iyice gözler önüne serecektir.

2) Yetmezlik Bilinci ve Özgünlük Arayışı

İnsanlığın ortak kazanımı olan bu değerler, yetmezliği vurgulanarak ve daha ilerisi, daha ötesi aranarak savunulacağı için, Müslümanlar daha yola çıkarken bir adım önde ve avantajlı olacak, aynı zamanda orijinal değerlerin üretilmesine de imkân sağlamış olacaklardır. Zira "yetmezlik bilinci" özgünlük ihtiyacını kamçılacak, o da İslam'ın özgün kavram ve değerlerinin açığa çıkarılması için uygun bir zemin yaratacaktır.

Özgün Yaklaşım İtirazlar

Bu “orta yolcu yaklaşım” a birtakım itirazların geleceği açıktır. Bu itirazları iki ana eğilimde tasnif etmek mümkündür; uzlaşmacı eğilim, tutucu eğilim.

a. Uzlaşmacı Eğilim

Bu eğilim, “İslam’da demokrasi vardır, İslam’da insan hakları vardır” diyerek mevcut kavram ve değerlerle İslam’ı anlar ve bugünün dünyasından kalkarak bir İslam anlayışı oluşturur ve bunu savunur.

Oysa İslam’ı bugünle sınırlandırmak ve daraltmak doğru değildir. Böyle bir eğilim, evrensel ve çağlar üstü olan İslam’ı bugüne mahkûm etmekle kalmaz, aynı zamanda İslam’ın kendi özgün kavram ve değerlerinin üretilmesine, epistemolojisinin yaratılmasına da engel olmuş olur. Buna ilaveten iddiasız, coşkuz, özür dileyici, yalvarıcı ve sığınmacı şahsiyetlerin oluşmasına da neden olur.

O yüzden biz “İslam’da demokrasi var, İslam’da insan hakları var veya İslami demokrasi, İslami insan hakları” gibi yaklaşımları son derece tehlikeli buluyor ve bunun İslam’a, Müslümanlara zarar verebileceğini düşünüyoruz. Biz bu eğilimi uzlaşmacılık olarak değerlendiriyoruz. Zira bu anlayış, sanki İslam’da bir eksiklik var da onu tamamlıyoruz intibasını uyandırıyor. Oysa son din (ed din) olan İslam’ın herhangi bir eksikliği yoktur. Yegâne bozulmamış, tevhidi din odur. Müslümanların onu daha iyi anlamaya, daha iyi kavramaya ihtiyaçları vardır. Ona götürücü bir sürece ihtiyaçları vardır.

O yüzden bu değerlerle İslam’ı mezcetmeye çalışmayı, demokrasi ile İslam’ı birleştirme gayretlerini son derece hatalı, tehlikeli ve yozlaştırıcı buluyoruz.

b. Tutucu Eğilim

Tutucu eğilimin bir kısmı, İslami hassasiyetten hareketle, başkalarının kavram ve terminolojisini sahiplenmenin bizi kendi referanslarımızdan uzak düşüreceğini ileri sürer.

Bu tavrı anlıyor ve diyoruz ki, bu değerler herhangi bir zümre veya kesimin değil insanlığın ortak değerleridir. Müslümanların, bütün insanların faydasına olduğu sürece onlardan istifade etmek maslahat gereğidir. Kaldı ki, bu değerleri ilk savunması gerekenler şuurlu Müslümanlar olarak zaten bizleriz.

Tutucu eğilimin diğer bir kısmı da “İslam’da demokrasi yoktur, İslam’da insan hakları yoktur” gibi negatif tanımlamalar üreterek karşı çıkar.

Bu tip sert ve negatif tanımlamalar üretmek, insanlığın bütün sorunlarını çözecek yegâne sistem olan İslam hakkında totaliter, baskıcı ve zorba bir sistem olduğu yönünde bir intiba uyandırmaktadır. Oysa İslam hakkında böyle bir intiba uyandırmak çok büyük bühtan ve haksızlıktır.

Bu yaklaşım bazen, “İslam’da demokrasi yok, insan hakları yok, özgürlük yok. Abd demek kölelik demektir. Asıl olan Allah’a kölelik yapmaktır. İnsan hakları, özgürlük Batılı hümanizmanın ve Allah’a isyanın ürünleridir. O yüzden İslam’da özgürlük yok, kulluk var, kölelik var” gibi kesin hükümler verecek boyuta geliyor ve işi tekfirci bir çizgiye kadar götürmeye çalışıyor.

Tabi ki, insan bu durumda hayrete düşmeden edemiyor.

“İnsan-Allah” ilişkisinde bu yaklaşımın doğru olduğu kuşku götürmez. Ancak görev ve sorumlulukların öncelendiği bütün dinlerden farklı olarak, İslam’ın “insan-Allah” ilişkisinde dahi haklardan bahsetmesi son derece düşündürücü değil mi? “İnsan-Allah” ilişkisindeki görev ve sorumluluğu önceleyen yaklaşımın “insan-insan” ilişkisinde de aynen düşünülmesinin ne kadar tehlikeli ve anti tebliğci boyutlar içerdiğini düşünabiliyor musunuz? İnsanın insana kulluğunu kaldıran, kula kullukla savaştan bir dinin mensubu olarak insanlara bu yaklaşımla gitmenin zararını tahmin edebiliyor musunuz? Egemen güçlerin zalim boyunduruğu altında inleyen insana, “İslam’da özgürlük yok, insan hakları yok, demokrasi yok, kulluk var, kölelik var” demek ne anlama gelir? Bu söylem İslam’ın tebliği mi olur, yoksa egemen güçlerin ekmeğine yağ sürmek mi?

Son zamanlarda bu yaklaşımların daha da ötesine geçip, Batı’daki ne idüğü belirsiz marjinal kişilere yaslanarak üretilen, “İslam’da kültür de yok, medeniyet de yok” gibi sözleri de duymaya başladık.

İnsan gerçekten çok şaşırıyor. “İslam’da demokrasi yok, insan hakları yok, özgürlük yok, kültür yok, medeniyet yok”, diyerek neredeyse İslam bu çağda yaşanmaz izlenimini uyandırmak, İslam’a karşı yapılmış çok bir büyük haksızlıktır. Bektaşî fıkrasını hatırlatacak şekilde, neredeyse, bu çağda yaşanabilir bir İslam yok, diyecekler de dilleri varmıyor. İslam’ı çağdaş ve reel dünyanın dışına iten bu tutucu hatta gerici yaklaşımlarla mücadele etmenin zamanı gelmiş de geçmektedir.

Bu katı yaklaşımları bazen insan hakları örgüt yöneticilerinin ağzından da duyabiliyoruz. Düşünebiliyor musunuz? İnsan haklarını Batılı hümanizmanın, Allah’a karşı isyanın bir ürünü gören insan haklarıyla ilgili bir derneğin başkanına dünyanın değil tarihin neresinde rastlarsınız? Yine düşünabiliyor musunuz? Dünyada ve ülkemizde Müslümanlar zalimlerin baskı ve

zulümleri altında inerken “hak ve özgürlükler dili” yerine “görev ve sorumluluklar dili”ni kullanmak İslam’a ihanet değil de nedir? Hem muhalefette olacaksın hem de “iktidar dili”ni kullanacaksın. Bu anlaşılır bir şey değildir.

Barbar Batı Medeniyeti’ne karşı muhalefette olan uygar İslam Medeniyeti’nin bir mensubu olarak bu tavır bizi düşündürdüğü gibi aynı zamanda son derece rahatsız da ediyor.

Evet, Batı’nın bu evrensel değerleri utanmadan istismar ettiğini, tükettiğini biliyoruz. Ve hatta bu değerleri kirletmiş olduğunu, içlerini boşaltmış olduğunu da biliyoruz. Evet, bu değerler Batı’nın değil insanlığın ortak değerleridir. Batı, çıkarı için bunları istismar ediyor. Bunu da biliyoruz. Ancak bir kısım Müslüman’ın bu değerlere mesafeli olmak bir yana, onları düşman olarak görüp cephe almasını anlamakta gerçekten zorlanıyoruz.

Bu değerlerin üretilmesinde Müslümanların değil de gayrimüslimlerin daha çok katkı sağlaması bunlara soğuk bakmamızı gerektirmez. Kaldı ki, bir fikri, bir düşünceyi onu üretenin kimliğine bakmadan değerlendirmenin, ondan bağımsız olarak tartışmanın daha doğru ve İslami bir tavır olduğunu düşünüyoruz.

Şeriat devleti olduğunu söyleyen bugünkü Suudi Arabistan’a bakarak İslam’ı değerlendirmek ne derece doğru? Hatta daha da ileri giderek bugünkü Müslümanlara bakarak İslam’ı değerlendirmek ne derece doğru?

Demokrasi Ne Araçtır Ne Amaçtır

İşte biz bu iki eğilimin dışında üçüncü ve “orta yolcu bir süreci” teklif ediyoruz.

Bu yeni demokrasi yaklaşımının özü şudur: “Fıtrattan kopan insanlığın tekrar fıtrata dönmek için giriştiği arayış sürecindeki çabaları desteklemek ve bu çerçevede, demokrasi, insan hakları, özgürlük ve barışı, yetmezliklerini vurgulayarak (düzeylerinin geliştirilmesi, arttırılması gereğini) içten ve samimi olarak savunmak. Yani demokrasiyi ideale ulaşmak için yaşanması gereken bir süreç olarak savunmak, daha ileriye taşımak ve bu arada da Batılı egemen güçlerin ve yerli işbirlikçilerin bu değerleri istismar edip çıkarlarına alet etmelerine ve gerçek yüzlerini örten bir maske olarak kullanmalarına engel olmak için çalışmak.”

Bu noktada demokrasiyi “İslam’a ve Barışa götürücü bir süreç” olarak savunmak ve hatta daha da ilerisini istemek bizim temel siyasetimiz olmalıdır. Bu çerçevede demokrasiyi ne kullanıp atılması gereken bir araç, ne de ulaşılması gereken bir amaç olarak görmek doğrudur.

Demokrasiyi işimize geldiğinde savunulacak ve işimiz bitip ihtiyaç kalmadığında kenara atılacak bir araç olarak görmek doğru değildir. Zira böyle bir bakış açısı hesapçı, çıkarıcı olur ve Müslüman ahlakına yakışmaz. Demokrasiyi içtenlikle ve inanarak şu anın en uygun çözümü olarak savunmak ve yaşamak gerekir.

Demokrasiyi ulaşılması gereken bir amaç olarak savunmak, onu kutsallaştırmak olur. Oysa demokrasi toplumların yönetilme mekanizmasında şu an için bulunan en iyi ikinci çözümdür. Onu amaçlaştırmak hem onun yaşanması gereken bir süreç olduğu gerçeğini unutturur hem de kendi kavramlarımız üzerinden kendi özgün değerlerimizin üretilmesini engeller.

Dolayısıyla demokrasiyi bir araç olarak görmek ne kadar hatalı ise bir amaç olarak görmek de o kadar hatalıdır.

Demokrasi için en temel sorun şudur:

Demokrasi bir “ideal” midir? Yoksa bir “fırsat”, bir “imkân” mıdır?

Aslında demokrasiyi bir ideal, bir amaç olarak görmek de bir fırsat, bir araç olarak görmek de son derece yanlış bir tutumdur.

Gerçekte demokrasi bir tecrübedir, bir imkandır, bir süreçtir. Ucu açık, idealize edilmeden geliştirilmesi gereken bir tecrübedir.

Demokrasiyi idealize etmek demokrasi tecrübesini sürdürülebilir olmaktan çıkarır.

Demokrasiyi tarihsel bir tecrübe olarak görmekten uzaklaşıp bir ideal haline getirmek onu mutlaklaştırır, dondurur. Bu da demokrasinin gelişmesini ve tecrübesinin “ilerlemesini” durdurur.

Yapılacak şey açıktır:

Birincisi; demokrasiyi, insanlığın iyiyi, güzeli, doğruyu, gerçeği, fitratı arayış çabaları sonucunda ulaştığı bir tecrübe olarak görmektir. İkincisi; demokrasiyi, yaşanması gereken bir süreç, bir imkân olarak görmek ve onu geliştirip “ileri”ye taşımamanın yollarını bulmaktır.

İşte bütün bu sürece “ileri demokrasi” diyoruz.

Demokrasi Bir Süreçtir

O açıdan diyoruz ki, demokrasi ne bir araç ne bir amaçtır. Demokrasi bir süreçtir.

Demokrasi bir halk idaresi olarak, bir yönetim şekli olarak şu ana kadar bulunabilmiş en iyi ikinci yöntemdir. İyiyi, doğruyu, güzeli arayış sürecinde geliştirilmiş olan bir mekanizmadır.

Demokrasiyi, İslami bir değer olarak değil de “İslam’a ve Barışa götürücü bir süreç” olarak görmek, özgün ve İslami değerlerin üretilmesini engellemeyeceği gibi, “daha ötesi, daha ilerisi” olan İslam’ın önünü açacak ve bu durum da Müslümanlar dahil bütün insanlara rahat bir nefes aldiracaktır. “İleri Demokrasi” dediğimiz de budur.

Halihazırda demokrasi anlayışları teoride sığ ve dar yaklaşımlar içermekte, pratikte ise doğal olarak ilkesiz ve çifte standart içeren özellikler göstermektedir. Genelde herkes sadece kendisine demokrat olmaktadır. Oysa bu yaklaşımlar yetersiz ve yanlışdır.

Demokratlık, kişinin kim olursa olsun ve hangi olaylar yaşanırsa yaşansın her halükârda bunlardan bağımsız tutum ve davranış geliştirmesi ile mümkün olur. Böyle objektif ve bağımsız tavır alamayanlar asla inandırıcı olamazlar. Kaldı ki, ileri demokrat demekle biz aslında daha öte ve daha ileri tutum ve davranışlar beklediğimizi de ilan etmiş oluyoruz.

Bugün ülkemizde ve dünyada reel yaklaşım ve uygulamalar, başka bir tabirle çağdaş demokrasi anlayışları maalesef çok geri, ilkel, ikiyüzlü ve ahlaktan yoksun anlayışlardır. O yüzden mevcut standartları da aşarak “daha ileri ve daha öte” demokrasi anlayışları üretmek ve pratiğini gerçekleştirmek hem kendimiz hem de tüm insanlar için bir zorunluluktur.

“Daha ileri” anlayışlar ve pratikler üretmek derken kullandığımız “İleri” kavramı rastgele seçilmiş bir kavram değildir. Bunun yerini ne “Yeni” kelimesi ne de “İdeal” kelimesi doldurabilir. Zira her “Yeni” biraz eskimeye adaydır ve her “İdeal” ufukta ulaşılması gereken hedeftir. O yüzden her “Yeni”yi dönüştürerek yeniden üretmeli ve “İdeal”e sürekli yaklaşmalıyız.

İşte bütün bunları derinliğine kavrayan, iyice sindiren ve bünyesinde yaşayarak taşıyan bir yaklaşıma, bir bakış açısına, bir felsefeye ihtiyaç vardır. Ancak böyle bir şuur insanlığı geleceğe taşıyacaktır.

İnsanlığın mevcut kazanımlarına gönülden sahip çıkarak onları daha ileri taşımak, demokratik arayışları daha ileriye götürmek İslami ve insani hareketlerin önünü açacaktır. Çünkü bizim dinimiz eşit koşullarda tüm dinlere karşı tartışılmaz bir üstünlük sağlayacaktır.

İslam’a ve Barışa götürücü bir “İleri Demokrasi Süreci” oluşturulabilirse, Allah indinde üstün olan bu din insanlar nezdinde de üstün olacaktır. Zira kula kulluğun kalktığı, özgür iradelerin serbest kaldığı bir süreçte insanlık doğal olarak fitrat dini olan İslam’a yönelecektir.

Eminlik Süreci

Sonuç olarak, Peygamber peygamber olmadan önce Muhammed'ül Emin (sav) idi. Yani "Muhammedün Resulullah"tan (sav) önce "Emin"lik süreci yaşanmıştır. Biz bunu bir tesadüf olarak görmüyor, aksine çok anlamlı buluyoruz.

Bu noktadan hareketle diyoruz ki, asıl sorulması gereken soru şudur; bir Müslüman olarak bizler de, İslami Hareket'te "Eminlik Süreci"ni andıran bir süreç tanımlayabilir miyiz?

İşte bu arayışla beraber diyoruz ki, insanlığın kazanımları olan demokrasi, insan hakları, özgürlük, barış, adalet, ahlak, vb. değerler üzerine bina edilmiş hareket İnsani Hareket'tir. Bu çerçevedeki bir İnsani hareket İslami hareketin zorunlu bir ön sürecidir. Ve sadece Müslümanların değil tüm insanlığın böyle bir harekete ihtiyacı vardır.

Bu bağlamda demokrasinin bir araç olarak kullanılıp sonrasında ihmal edileceği fikri akıllarda oluşmamalıdır. Burada bahsettiğimiz İslami Hareket, İnsani Hareket'in tüm hedeflerini kapsayacak ve bu hedefleri aşarak sadece Müslümanların değil, tüm insanlığın sorunlarına çare olacaktır. Unutulmamalıdır ki "Eminlik Süreci", Peygamberlik görevi ile sona ermemiş "Nebi, Resul", vb. unvanlar ile daha güçlü bir şekilde devam etmiştir. O yüzden de insanlığın vicdanından neşet eden İnsani hareket, hiçbir ayırım yapmaksızın herkes için, tüm insanlık için istenmeli ve bu uğurda mücadele edilmelidir.

Yine hatırlayalım ki, İslami hareket bir zorunluluktur ancak İslam olmak bir zorunluluk değil aksine bir tekliftir, bir tercihtir.

Tasarlanan ve öncelenen bu İnsani hareketin temel özelliği, insan hakları ve hukuk ekseninde olması, insanlığın kazanımları olan demokrasi, insan hakları, özgürlük ve barış gibi evrensel değerlere içten sahip çıkması ve bunları yeterli görmeyip daha da ileri taşımasıdır.

İnsanlığın nabzını tutup vicdanına seslenmek, egemen ve zalim güçlerin maskelerini indirip gerçek yüzlerini açığa çıkarmak suretiyle marjinalleştirmek için böyle bir yaklaşımın zorunluluğu aşikardır. Bu noktada Müslümanlar açısından, kafir ile şedit ayırımının yapılması, insanlık ve İslam düşmanı şeditlerin bertaraf edilmesi ve mücadelenin bu zemine oturtulması en gerçekçi yol gibi gözüküyor. Bu noktada bir "Eminlik Süreci" olarak İleri Demokrasi önümüzde bir imkân olarak durmaktadır.

İleri Demokrasinin Temel İlkeleri

İleri demokrasinin temel ilkeleri şunlardır:

1. Demokrasi Ne Araçtır Ne Amaçtır, Demokrasi Bir Süreçtir

Demokrasi; insan hakları, özgürlük, barış gibi insanlığın kazanımı olan insani değerlerin bir parçasıdır. Daha net olarak söylersek, demokrasi, fitrattan kopan insanlığın sürüklendiği krizler, yaşadığı bunalımlar neticesinde girdiği iyiyi, doğruyu ve güzeli, huzur ve mutluluğu arayışın, bir anlamda fitratı yani İslam'ı arayışın bir ürünüdür. İnsanlığın vicdanından neşet etmiş evrensel ve insani bir değerdir.

Demokrasi ne kullanılıp atılması gereken bir araç ne de ulaşılması gereken nihai bir amaçtır. Demokrasi yaşanması gereken doğal bir süreçtir. O yüzden Müslüman zihnin demokrasiyi bir süreç olarak görmesi ve içselleştirmesi gerekir. Aksi halde onu ihtiyaç duyulduğunda bir araç gibi görüp Batı gibi istismar etmek ve kullanmak ahlaki değildir.

2. Batı Demokrat Olamaz, Ancak İstismarcı Olur

Batı ve küresel güçler insanlığın iyiyi, doğruyu ve güzeli arayışları sonucu elde ettiği kazanımları insanlığın nabzını tutmak için kendi çıkarına istismar etmekte ve kullanmaktadır. Batı, insani değerleri gerçek yüzünü örten bir maske olarak görmekte ve insanlığa tuzak kurmaktadır. Batı asla samimi, ilkeli ve demokrat değildir. O yüzden Batı'nın mevcut demokrasi anlayışı samimiyetsiz, ilkesiz, çifte standartlı, geri ve kendine mahsustur.

Kendi dışındakilere değer vermeyen, onları insan yerine koymayan Batı her şeye rağmen kendine demokrattır ve sadece kendi insanına nispeten insanca davranır ve değer verir. Ancak İslam dünyası birçok konuda olduğu gibi bu konuda da çok daha geridir. Zira kendi insanını dahi adam yerine koymaz, ona değer vermez. Maalesef Batı'da insan daha değerlidir. Acıdır ama Müslüman çağın gerisinde çağ ise İslam'ın gerisindedir.

3. İnsan Eşrefi Mahlukattır

İnsan, yaratılışı ve yapısı gereği eşrefi mahlukattır, yani doğası ve varoluşu gereği yaratılmışların en şerefli ve en onurlusudur. Toplumun bir cüzü yani parçası değil bir üyesidir. İnsan, bireysel olarak asil bir şahsiyettir. Allah onu doğuştan şerefli ve onurlu yaratmış, ona özgür irade vermiş ve imtihan için dünyaya göndermiştir. İnsanların doğuştan hür ve eşit olmaları ve bu özellikleri ile hayatlarını idame ettirmeleri temel esaslardandır.

4. İleri Demokrasi Barışa ve İnsanlığa Yürüyüştür

İleri Demokrasi, insanların ve toplumların özgür iradeleri ile hür ve eşit olarak yaşamalarını teminat altına alan, bu çerçevede oluşturulan bir toplumsal ve sosyal sözleşmeyi ana umde olarak gören, insanlık anayasasının özünü ve ruhunu yansıtan insani bir değerdir. İleri demokrasi barışa ve insanlığa doğru bir yürüyüştür. Bugün için yönetim sistemlerinin en ilerisidir.

“Eğer yüz çevirirlerse; sana düşen, ancak açıkça tebliğdir.” (Nahl, 16/82)

“Eğer siz, yalanlıyorsanız, bilin ki; sizden önceki ümmetler de yalanlamışlardı. Peygambere düşen, sadece apaçık tebliğden ibarettir.” (Ankebut, 29/18)

“Dinde zorlama yoktur. Gerçekten hak, batıldan iyice ayrılmıştır.” (Bakara, 2/256)

“Sizinle din uğrunda savaşmayan, sizi yurdunuzdan çıkarmayanlara iyilik yapmanızı ve adil davranmanızı Allah yasaklamaz. Doğrusu Allah; adil olanları sever.” (Mümtehine, 60/8)

“Allah; sadece sizinle din uğrunda savaşanları, sizi yurtlarınızdan çıkaranları ve çıkarılmanıza yardım edenleri dost edinmenizi yasaklar. Kim onları dost edinirse; işte onlar, zalimlerin kendileridir.” (Mümtehine, 60/9)

“De ki: Allah'a itaat edin, Peygambere itaat edin. Şayet yüz çevirirseniz bilin ki; o, kendisine yükletilenden, siz de kendinize yükletilenden sorumlusunuz. Eğer ona itaat ederseniz; doğru yolu bulursunuz. Peygambere düşen, apaçık tebliğden başkası değildir.” (Nur, 24/54)

“Allah'a itaat edin, peygambere itaat edin. Şayet yüz çevirecek olursanız; bilin ki peygamberimize düşen, apaçık tebliğdir.” (Tegabün, 64/12)

“Sana da kendinden önceki kitapları doğrulayıcı ve üzerlerine şahid olarak bu kitabı hak ile indirdik. Aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet. Sana hak gelmişken onların heveslerine uyma. Sizden her biriniz için bir yol, bir şeriat kıldık. Şayet Allah dileseydi; sizi tek bir ümmet yapardı. Lakin sizi verdiği ile denemek istedi. Öyleyse hayırda yarışın. Hepinizin dönüşü Allah'adır. Size ayrılığa düştüğünüz şeyleri bildirecektir.” (Maide, 5/48)

“Peygamberin vazifesi sadece tebliğdir. Allah; sizin açıkladıklarınızı da, gizlediklerinizi de bilir.” (Maide, 5/99)

Özgür İrade Kutsaldır

Bilindiği gibi, Özgürlük insanın özgür iradesini serbestçe kullanabilmesi, istediği tercihi yapabilmesidir. Külli iradenin mutlak sahibi Allah'ın insana verdiği cüzi irade, eğer o insan tarafından rahatça kullanılamıyorsa, bu durumda gerçek bir özgürlükten söz etmek mümkün değildir.

Şimdi özgürlük kavramı etrafında gelişen tartışmalara bir göz atalım.

Zaman zaman özgürlük ve hürriyet çerçevesinde gelişen bu tartışmalar kulluk, kölelik ile karıştırılmıştır. Özellikle bazı Müslümanlar, “İslam'da özgürlük yok, İslam'da insan hakları yok, kulluk var, kölelik var. Abd demek kölelik demektir”, diyerek özgürlükçü yaklaşımlara şiddetle karşı çıkmaktadırlar. Hatta bu tartışmayı daha da ileriye götürerek işi, “özgürlük, Batılı

insanın Allah'a karşı isyanının bir ürünüdür ve dolayısıyla da tağuti kaynaklıdır", deme noktasına kadar getirebilmektedirler.

Diğer yandan İslam düşmanı bazı Batıcılar da gerçeğin bu şekilde saptırılmasından yararlanarak bu iddiaları kendi niyetleri istikametinde kullanarak, "İslam'da özgürlük yok İslam'da hürriyet yok, kölelik var kulluk var, İslam gelince özgürlükler kalkacak, şariat gelecek, baskı gelecek ve herkesi kesecekler" demek suretiyle halka karşı bir korku kampanyası başlatıyorlar. Ve bir taşla iki kuş vuruyorlar. Böylece hem insanlığın vicdanından yükselen değerleri kavramlaştırıp sahipleniyor, hem de insanlığın vicdanında neşet eden bu arayışlara cevap verebilecek yegâne güç olan Müslümanları bertaraf ediyorlar. İşin açıkçası Müslümanları büyük bir "tuzağa" düşürüyorlar.

Düşünebiliyor musunuz? Türkiye'de en azılı İslam karşıtı olan ve duruma göre bazen faşist, bazen solcu, bazen de Kemalist geçinen, Türkiye'nin Pravdası olarak bilinen bir gazetede çöreklenen sahte demokrat, insan hakları ve özgürlük istismarcısı, dine karşı solcu, sisteme ve statükoya karşı fanatik sağcı gizli faşistlerin geliştirdiği eksen ile bizim kör radikallerin geliştirdiği eksen aynı. Yani her ikisi de, "İslam'da özgürlük yok, İslam'da insan hakları yok", diyerek sonuç olarak insanlık için yegane kurtuluş umudu olan İslam'ı bugünle sınırlayıp mahkum etmeye çalışıyorlar.

Niyetlerin farklı olması bu sonucu değiştirir mi?

Oysa gerçek nedir? İnsan hakları, özgürlük, barış ve adalet gibi değerler gerçekten insanın Allah'a karşı isyanının bir ürünü müdür? Ve gerçekten, bazı kimselerin başlattığı felsefi ve kavramsal tartışmaları bir tarafa bırakırsak, içerik olarak, anlam olarak, öz olarak, İslam'da özgürlük yok, İslam'da insan hakları yok diyebilir miyiz?

Tabi ki hayır.

Artık İslam'a ve Müslümanlara karşı kurulan bu "büyük tuzağı" bozmak suretiyle İslam karşıtları ile sahtekâr Batıcıların maskesini indirip gerçek yüzlerini açığa çıkarmanın vakti gelip de geçmektedir. Evet, insanlığın vicdanıyla buluşmanın ve gafil Müslümanları uyarıp bu "büyük tuzak"tan kurtarmanın zamanı gelmiştir.

Bunun ön şartı yeni ve özgün bir yaklaşım üretmektir. Bu "özgün yaklaşım" bu iki hizmete ilave olarak, insanlıkla diyalog kurmak için gerekli "müşterek bir dil" oluşturmada ve toplumdaki umutsuzluğu ve yılgınlığı umuda dönüştürmede de ilk adım olacaktır.

Nedir bu “Özgün Yaklaşım”?

Yeni Yaklaşım

Allah insanoğlunu yaratıp, ona Hak ile batıl yolu tarif etmiş ve kendisini özgür iradesiyle birlikte serbest bırakmıştır. Böylece Hak yolun cennete, batıl yolun cehenneme götürdüğü bir imtihan süreci başlamıştır.

Bu imtihan süreciyle birlikte özgür iradesiyle Hak yolu seçip, Allah’tan başka bütün ilahları reddedip yalnızca Allah’a ibadet edenler ve kula kulluğa karşı çıkanlar cennete, yine özgür iradesiyle batıl yolu seçip, Allah’tan başka ilah edinenler de cehenneme doğru yolculuğa çıkmışlardır.

Bu noktadan bakıldığında insan-Allah ilişkisinde “görev ve sorumluluklar dili” dolayısıyla kulluk boyutu, insan-insan ilişkisinde ise “hak ve özgürlükler dili” yani özgürlük boyutu esastır.

Bundan hareketle şu gerçek açıkça ortaya çıkmaktadır; esas olan insan-Allah ilişkisinde “kulluk dili”nin, insan-insan ilişkisinde “özgürlük dili”nin öncelik kazanmasıdır. İnsan-insan ilişkisinde “kula kulluğu kaldırmak” anlamında özgürlük dilinin esas alınması aynı zamanda tevhidiliğin de bir gereğidir.

İnsanlığın Dili

Şimdi bunları birbiriyle karıştırıp, insan-Allah ilişkisindeki kulluk dilini insan-insan ilişkisine de aynen uygulamak bir anlamda “kula kulluğa” davetiye çıkarmak değil midir? Oysa böyle bir yaklaşım yerine insan-Allah ilişkisinde kulluk dilinin, insan-insan ilişkisinde ise özgürlük dilinin tercih edilmesi, “dini Allah’a has kılmanın” da bir gereğidir. Bunun aksi, bir açıdan Allah’ı yetersiz görüp O’nun serbest bıraktığı cüzi iradeye müdahale yani imtihana müdahale olmaz mı? Bu durum da bir anlamda dini görünümlü gizli bir şirk olmaz mı?

Bu açıdan bakıldığında tüm toplumsal ilişki biçim ve türlerinde “insanlığın dili”ni kullanmak hayati önem taşır.

İnsanlığın Arayışı

Hız. Adem’den bu yana fitrattan kopan insanlık, tekrar fitrata dönmek için çeşitli arayışlara girmiştir. Bu arayış sürecinde fitratından gelen sesin etkisiyle kendisi, ailesi ve tüm toplum için daha mutlu ve huzurlu yarınlar tasavvur etmiş, kendisini bunalımlardan, problemlerden kurtarıp arzuladığı yarınlar taşıyacak değerler üretmeye çalışmıştır.

Bu bağlamda yapılan çalışmalara, tarih boyunca, “daha iyi, daha erdemli” olana ulaşmayı amaçlayan filozof ve fikir-eylem adamlarının emeklerini, Platon’dan Farabi’ye, Konfüçyüs’dan Gandhi’ye sayısız tecrübenin oluşturduğu birikimi katabiliriz. Âdemoğlu yüzyıllar boyunca farklı coğrafyalarda çeşitli sorunlar yaşamış; bu sorunlara fitratını ve hilkatini temel alarak çözümler üretmeye çalışmış, bir arayışa girmiştir.

Günümüzde ise insanlığın bu arayışını fırsat bilip onu istismar eden egemen güçler hemen hazıra konarak; bu değerleri sahiplenmişler, iktidarlarını sürdürüp tahakkümlerini devam ettirebilmek için iyi bir fırsat yakalamışlardır. İş bununla da kalmamış, insanlığın fitratına uygun yaşam tarzını yani fitrat dinini samimi olarak arayışına tekabül edecek mümkün çözümleri içinde barındıran İslam’ı da mahkûm etmeye çalışmışlardır. Bizim gafil Müslümanlar da İslami istilahların, kendi kavramlarımızın, tevhidilik gibi yeterince anlayamadıkları ve inceliklerini kavrayamadıkları değerlerin arkasına sığınarak İslam karşıtlarına hiç de azımsanmayacak ölçüde yardımcı olmuşlardır.

Kör radikallerin içerden, İslam karşıtlarının dışarıdan bu kadar yüklenmelerine rağmen İslam’ın, müslim, gayrimüslim dahil tüm insanlar nezdinde hala bir umut olma potansiyeli taşıması Allah’ın bir lütfüdür. Bundan dolayı da bu umudu daha da yukarıya taşıyıp İslam’ı yeni ve özgün anlayışlarla “en güzel tarzda” topluma sunmak, en temel görevimiz olmalıdır.

Bu görevin yerine getirilmesinde en kritik nokta, insanlığın vicdanından neşet eden insan hakları, özgürlük, barış ve adalet gibi evrensel değerleri yerli yerine oturtmaktır. Bu noktada da can alıcı açılım şudur; fitrattan kopan, raydan çıkan insanlığın tekrar fitrata, fitrat dinine dönmek için geliştirdiği ifade kalıpları olan insan hakları, özgürlük, barış ve adalet gibi değerler insanlığın kazanımlarıdır. İnsanlığın vicdanından neşet eden seslerdir, değerlerdir. Bu değerler Batılı değerler değil, İslam’ın özgün değerlerinin üretilmesi sürecindeki “insani ve evrensel” değerlerdir. Ancak bu değerler asla yetmezler.

Bu insani ve evrensel değerleri yetmezliğini vurgulayarak ileri taşımak kaçınılmaz bir görevdir.

Yeni Yaklaşımın Faydası

İnsan hakları, özgürlük, barış ve adaleti tarihsel süreç içinde böyle bir “özgün yaklaşım” ile okumanın ve onlara içten samimi bir şekilde sarılmanın iki büyük faydası olacaktır:

Birinci faydası, insanlığın ortak değerlerini içten ve samimi bir okuyuş, bu değerleri istismar eden, bir maske olarak kullanan Batı ve Batıcıların maskelerini düşürecek, büyük

İLERİ DEMOKRAT BİLİNÇ

Temel HAZIROĞLU

(Düş Çınarı Dergisi, Kasım-Aralık 1998)

Şüphe yok ki, İslam şu anda var olan en büyük hakikat, mesajı açık ve canlı, nimet ve imkân yüklü tek ilahi kaynaklı dindir. Ve bu din, herhangi bir ilaveye ihtiyaç duymadığı gibi atılacak herhangi bir fazlalığa da sahip değildir. İnsanlığa sunulmaya değer tek din İslam'dır ve bununla mükellef insanlar da Müslümanlardır. Bunlar çok açık ve net gerçeklerdir.

Bu konularda bizim hiçbir kuşkumuz yoktur ve hiç kimsenin de bir kuşkusu olmamalıdır.

Ancak, İslam son din olmasına, yaratıcı ve çözücü dinamizmi bünyesinde barındırmasına rağmen, evet her şeye rağmen, Müslümanlar bugün birçok sorunla karşı karşıyadırlar. Üstelik bir sürü olumsuzlukları da bünyelerinde taşımaktadırlar. Bu durum yadsınamaz bir gerçekliktir.

Karşılaştığımız sorunları ve yaptığımız hataları çok iyi analiz ederek bunlardan dersler çıkarmalı, kendimizi içtenlikle eleştirmeli, bugünü derinliğine kavramalı ve geleneğin ışığında geleceği yeniden planlamalı ve süratle harekete geçmeliyiz.

Halimiz

Özeleştiri ve muhasebe ile birlikte kendi durumumuzu tespit ederken gözlemlediğimiz sorunların bazılarını şöyle sıralamak mümkündür:

1. “Biz Müslümanlar” tanımının siyasi olarak kullanılmasının bir tür sığınma ve çözümsüzlük psikolojisiyle oluştuğunu ve bu siyasi tanımın bize çok bol ve çok ağır geldiğini söyleyebiliriz. Ve hatta böyle bir tanımlamanın içinde gizli bir “marjinal ve zenci” psikolojisinin yattığı da ayrı bir gerçekliktir. Oysa bize umut ve güven verebilecek, “Biz Müslümanlar” dememize ihtiyaç bırakmayacak, yeni bir “sosyal ve siyasi kimlik” üretmeliydik. Maalesef değil böyle bir kimliği üretmek buna ihtiyaç bile duymadık.

2. Buna ilave olarak toplumsal bir “yabancılaşma” yaşadığımız da söylenebilir. Üstelik söylem itibarıyla gayri milli ve yabancı olmanın ötesinde “bir tür bölücü” bir görüntü arz ettiğimiz de maalesef ortadadır.

3. Kamu hayatında laikliğe karşı çıkanların ezici çoğunluğuna rağmen, gündelik hayatta korkunç ve derin bir “bireysel laikliğin” yaşandığı gerçeğini de yakından görüyoruz.

4. Bir başka sorun da değerler dünyasında yaşandı. Dini kavram ve değerleri yaşanılması gereken bir olgu olarak değil de savunulması gereken bir olgu olarak gördük ya da onları hep

böyle kullandık. Dindar ve ahlaklı olacak yerde “dinci ve ahlakçı” bir görüntü vererek tam bir “değerler tüketicisi” olduk. İslami değerleri yaşayarak yeniden üretmek yerine, söyleyerek ve istismar ederek adeta tükettik. Tüketici İslamcılıktan üretici İslamcılığa bir türlü geçemedik.

5. Değil zihni dünyamızın, düşünce dünyamızın da diktacı, totaliter ve buyurgan eğilimlerden kurtulamadığı ve bir türlü tam olarak “özgürleşemediği” gerçeği de, çok açık ve net bir vakıa olarak karşımızda durmaktadır.

6. Fıtrattan kopan ve bunun sonucu olarak yaşadığı krizlerle birlikte yeni bir kurtuluş arayışına giren insanlığın nabzını tutup vicdanına seslenecek “fitri ve özgün bir söylem” oluşturamadık. Değil böyle bir orijinal söylem oluşturmak, insanlığın bu fıtratı arama çabalarının ürünü olan demokrasi, insan hakları, özgürlük, barış ve adalet gibi evrensel değerlere de soğuk durarak ve çoğu yerde karşı çıkarak büyük tuzaklara düştük. Başka bir ifade ile insanlığın kazanımlarına direndik ancak yeni ve kuşatıcı değerleri de bir türlü üretmedik yani “özgünleşemedik”.

7. Yaptığımız hataların en önemlisi, belki de en tehlikelisi gösterdiğimiz ahlaki zaaflardır. Öyle ki Müslüman olmak, Mümin olmak “kendisinden emin olunan (elinden, dilinden ve her türlü davranışından), dürüst ve şahsiyet sahibi kişi olmak” anlamına bir türlü gelemedi. Hatta tam aksi, “Bu Müslüman ama ...” gibi olumsuz tanımlamalar hep bizi gösterir oldu. Ne Müslüman’a yakışır vakar ve şahsiyet dolu davranışlar ürettik, ne de özü sözü bir, söylediklerinin arkasında duran, ilkeli ve ahlaki tutumlar gösterebildik. Yani anlayacağımız, İslam’a bir değer katamadığımız gibi çoğu yerde onu tüketir olduk.

8. Ciddi bir eleştiriden hep yoksun kaldık. Bir yanımızla eleştiriye tahammül edemedik, diğer yanımızla da eleştiriye hakaret ve aşağılama boyutuna kadar taşındık. Dolayısıyla eleştirinin o yapıcı, doğrultucu ve olgunlaştırıcı özelliğinden yararlanamadık. Anlayacağımız sıcak ve yaratıcı bir “eleştiri geleneği” maalesef oluşturamadık.

9. Ne geçmişten ders aldık ne geleceği planladık ne de bugünden yarına uzanarak yaşadık. “Geçmişte yaşamadan geçmişten ders almayı, gelecekte yaşamadan geleceği planlamayı ve bugünden geleceğe uzanmayı” bir türlü başaramadık.

10. Olayların hep arkasından gittik. Bir adım ötesini dahi görmeyi beceremedik. Bunu denemedik bile. Ve arkasından da şartlar dayatınca daha önce savunduklarımızın tam aksini savunmaya kalktık. Dolayısıyla bu zoraki tavır alışlarımız samimi ve içselleşmiş olarak tezahür etmedi, edemedi. Bu durum da bizi ikiyüzlü, ilkesiz ve gayri ahlaki olarak gösterdi. Daha doğrusu “bir tür gericilik”ten maalesef kurtulamadık.

11. Dini temsil duygusundan bir türlü vazgeçemedik. Dini yaşamakla dini temsil etmeyi hep karıştırır olduk. Dini pazarlamaktan, dincilik yapmaktan bir türlü kurtulamadık. Dolayısıyla da gerçek bir dindar olmayı maalesef başaramadık.

12. Sanki yer altında, mağaralarda yaşamış gibi yabanilikten, köylülük dahi diyemeyeceğimiz dağlılıktan, bedevilikten, kapalılıktan kurtulup bir türlü medeni, açık ve şeffaf olmadık.

Karşılaştığımız sorunlar tabii ki bunlarla sınırlı değil. Daha birçokları sıralanabilir.

Bütün bunlar bizleri karamsarlığa itmesin, itmemeli. Her şeye rağmen ve her şart altında yapılacak bir iş, atılacak bir adım mutlaka vardır. Zira İslam, imkân ve ümit demektir.

Ahlaki Temelde Özgürleşme

İşte biz, bütün bunların arasından sıyrılıp, bizi mevcut halimizden kurtaracak ve daha güzel bir geleceğe ulaştıracak bir çözüm arıyoruz. Başka bir ifadeyle “Ahlaki temelde bir özgürleşme ve yenileşme süreci”ni başlatmak istiyoruz.

O yüzden de şu “yakıcı ve can alıcı” soruların cevabını arıyoruz:

Müslümanlar İslam’ı saf, arı ve duru bir şekilde insanlığa sunabilecek bir ortam oluşturabilirler mi? Hem kendilerini hem toplumu ahlaki temelde yeniden oluşturabilirler mi? Toplumla diyalog kurabilecek ve insanlara umut aşılayıp güven verebilecek “müşterek bir dil”, “yeni bir yaklaşım”, “yeni bir üslup” geliştirebilirler mi?

Bu çerçevede İslam’ın ve Müslümanların önünü açacak; değişen ülke ve dünya koşullarını gözetken, özü ve mahiyeti itibariyle İslami, görüntü ve ifade kalıpları itibariyle insani olan bir tarz, bir üslup oluşturabilir miyiz? Yeni ve özgün bir “Tarzı Siyaset” yakalayabilir miyiz?

İşte sorun budur.

Şu ana kadar bir özeleştiriyi yapıp mevcut halimizi analiz etmeye çalıştık. Vardığımız sonuçları topladığımızda, netice olarak bir kimlik bunalımı yaşadığımız rahatlıkla söylenebilir. Tabii burada hemen akla “Biz Müslüman’ız, bundan daha iyi kimlik olabilir mi?” diye bir soru gelebilir. Tabii ki bizim Müslüman olmamız çok önemli bir şeydir. Ve Müslüman olmakla da her zaman övünmeliyiz. Ancak bütün bunlar sorunları çözdüğümüz anlamına gelmez. Zira bu dinin sorun çözücü, dinamik ve yaratıcı özellikler taşıması buna bağlı olanların da aynı özellikleri taşıdığı anlamına gelmez. Hatta dinin bu özelliğine yaslanarak alınacak pasif ve durağan bir tavır, tam aksi özellikteki müntesipleri karşımıza çıkarabilir. Çünkü her şeyde olduğu gibi, bir derya olan bu din ve bu kitaptan insanlar kapları oranında faydalanırlar.

Sonuç olarak, sorunları çözememe noktasında yaşadığımız kısırlık İslam'dan değil ona bağlı olanların tutum ve davranışlarından kaynaklanmaktadır. Yani sorun İslam'da değil biza-tihi Müslümanlardadır.

İleri Demokrasi

Bu duygularla yola çıkarken, sorunları çözmek, mevcut tikanıklıkları aşmak ve bu arada toplumla yeni diyaloglar geliştirme noktasında yeni ve ileri yaklaşımlar üretmek gerektiğini dü-şündük. Bunun için de “Acaba, insanlığın ortak kazanımı olan bazı evrensel değerlere sahip çıkıp istifade edebilir miyiz? Onları daha ileriye taşıyabilir miyiz?” sorusunu sorduk. “İstifade etme” olgusunu, bunları kullanmak, istismar etmek ve sonra işe yaramaz bulup atmak olarak asla gör-medik. Aksine, “bu insani değerleri yaşamak, daha ötesini arayarak yaşamak” olarak gördük.

Bilindiği gibi bu noktada iki ana eğilimden bahsetmek mümkündür. Bunlardan birincisi, İslam'la evrensel değerleri bu arada demokrasiyi mezcetmeye çalışan ve iddiasız, coşkuz ve özür dileyici yaklaşımı olan uzlaşmacı eğilimdir. İkincisi ise, bunun tam aksi, İslam'la bu ev-rensel değerleri karşıt olarak gören, sert, tepkisel ve totaliter bir yaklaşımı barındıran tutucu eğilimdir. Bunların her ikisi de bizce son derece hatalı, yanlış ve tehlikeli yaklaşımlar olup sadece insanlığa değil aynı zamanda İslam'a ve Müslümanlara da zarar veren eğilimlerdir. O yüzden bu iki ana eğilimi ifrat ve tefrit olarak değerlendirmek doğru bir yaklaşım olacaktır.

Bu iki eğilimin dışında ve üstünde, ifrat ve tefritten uzak, kuşatıcı ve kucaklayıcı, sağlıklı ve özgün bir yaklaşım, başka bir tabirle “orta yolcu” bir yaklaşım geliştirmek mümkündür.

Bu orta yolcu yaklaşımın hareket noktası; fitrattan kopan insanlığın tekrar fitrata dönmek için giriştiği arayış sürecindeki çabaları desteklemek; bu çerçevede, demokrasi, insan hakları, özgürlük ve barışı yetmezliğini vurgulayarak savunmak olmalıdır.

Bu özgün yaklaşım, demokrasiyi yaşanması gereken bir süreç olarak savunmalı ve ahlaki temelde yaşmalıdır. Batılı egemen güçlerin ve yerli işbirlikçilerinin bu evrensel değerleri is-tismar edip çıkarlarına alet etmelerine ve gerçek yüzlerini örten bir maske olarak kullanmalarına da fırsat verilmemelidir.

Bu sahici yaklaşımla birlikte demokrasiyi “Barışa ve huzura götürücü bir süreç” olarak iç-ten ve samimi savunmak ve daha da ilerisini talep edip bu uğurda mücadele etmek bizim temel siyasetimiz olmalı ve bu şuurlu sürekli canlı ve diri tutulmalıdır. Bu çerçevede demokrasiyi ne kul-lanıp atılması gereken bir araç, ne de ulaştırılması gereken bir amaç olarak görmek doğrudur.

Demokrasi ne bir araç ne bir amaçtır. Demokrasi bir süreçtir. Demokrasi bir halk idaresi olarak, bir yönetim şekli olarak şu ana kadar bulunabilmiş en iyi ikinci yöntemdir. İyiyi, doğruyu, güzeli arayış sürecindeki bir mekanizmanın adıdır.

Demokrasiyi, İslami bir değer olarak değil de “İslam’a ve Barışa götürücü bir süreç” olarak görmek, özgün ve İslami değerlerin üretilmesini engellemeyeceği gibi, “daha ötesi, daha ilerisi” olan İslam’ın önünü açacaktır. “İleri Demokrasi” dediğimiz de budur.

İleri Demokrat Bilinç

Halihazırdaki demokrasi anlayışları teoride sığ ve dar yaklaşımlar içermekte, pratikte ise doğal olarak ilkesiz ve çifte standart taşıyan özellikler göstermektedir. Genelde herkes sadece kendine demokrat olmakta ve kendisini direkt ilgilendirmeyen konularda ise tam aksi bir tavır içine girebilmektedir. Oysa bu tür yaklaşımlar yanlış ve yetersiz yaklaşımlardır.

Demokrasiyi istemekle demokrat olmak aynı şeyler değildir. Diktacı, totaliter ve buyurgan eğilim taşıyanlar da demokrasiyi isteyebilirler. Çıkarlarına düşkün veya koşulların dayatmasından korkan insanlar da demokrasiyi talep edebilirler. Şu açık bir gerçektir ki, meczuplar hariç hemen herkes kendisine hak, özgürlük ve demokrasi ister. Ancak bütün bunlar demokrat olmanın göstergesi olmaz, olamaz.

Demokratlık, karşımıza çıkan kişi ve olayların niteliklerine göre takınılacak bir tutum değildir. Aksine bütün bunlardan bağımsız ve objektif bir tavır alıştır. Başka bir ifadeyle demokratlık ilkeli ve sahici olmakla, bu çerçevede tutum ve davranış geliştirmekle mümkün olabilir.

Demokrat olmak kişinin kendisi için istediğini başkaları için yani “ötekiler” için de istemesiyle, daha net söylersek herkes için demokrasi ve herkes için özgürlük istemesiyle başlar. Üstelik bu tutum da yeterli değildir. Buna ilave olarak kişi, bu özgürlükçü söylemini hem içselleştirmeli hem de söylediklerinin arkasında durma ahlakını ve kararlılığını gösterebilmelidir. Ve bu taleplerini her şart altında tekrarlamalı ve sırası geldiğinde de bunların gereğini yapabilmelidir. O yüzden demokrat olmak öyle çok kolay kazanılabilecek bir vasıf değildir.

Demokrat olmak her şeyden önce çifte standarttan uzak, ilkeli, ahlaklı, özü sözü bir olmakla ilintili bir tutum ve tavır alıştır. Daha açıkçası ahlak ve şahsiyet boyutu olan, özünde samimiyeti, içtenliği ve dürüstlüğü barındıran bir davranış biçimidir.

Demokrat olmak tolerans, hoşgörü, tahammül ve sabır gösterme işidir. Demokrat olmak çoğulcu, katılımcı, eleştirel akılcı, özgüven sahibi ve sırası geldiğinde kimden ve nereden gelirse gelsin baskıya ve zulme karşı çıkma yürek ve cesaretini göstermektir. Demokrat olmak

ahlakı esas almaktır, “insan”ı esas almaktır, insanın özgürlüğünü esas almaktır. Çoğunluğa rağmen azınlığın hatta gerekirse tek bir kişi dahi olsa bireyin hak ve özgürlüklerini sonuna kadar savunmak ve bunun gereğini yapmaktır.

Demokrat olmak, bütün bunların yanında kişi, kurum ve değerlerin özgürleşmesini sağlayan ciddi bir özgürleşme sürecini, kendi epistemolojik dünyamızın yaratılmasını sağlayan derin bir özgünleşme sürecini ve bir bakıma kendi zihni dünyamızı hatta bizzat kendi kendimizi yeniden oluşturacak gerçek bir Yenileşme Sürecini öngörür.

Oysa bugün ülkemize ve dünyaya baktığımızda bütün bunlara aykırı yaklaşım ve uygulamalar görmek mümkündür. Mevcut demokrasi yaklaşım ve uygulamaları maalesef çifte standartlı ve ikiyüzlüdür. Evet, insanlık adına üzülmekte gerekir ki, günümüzde tecrübe edilen demokrasi uygulamaları ahlaktan ve insanlıktan yoksundur.

O yüzden bu durumu aşarak “daha ileri ve daha öte” demokrasi anlayışları üretmek ve pratiklerini gerçekleştirmek zorundayız.

“Daha ileri” anlayışlar ve pratikler üretmek derken kullandığımız “ileri” kavramı rastgele seçilmiş bir kavram değildir. Bunun yerini ne “yeni” kelimesi ne de “ideal” kelimesi doldurabilir. Zira her “yeni” biraz eskimeye adaydır ve her “ideal” ufukta ulaşılması gereken hedeftir. O yüzden her “yeni”yi dönüştürerek yeniden üretmeli ve “ideal”e sürekli yaklaşmalıyız.

“İleri Demokrasi” dediğimiz şey de geçmişte yaşamadan geçmişten ders alan, geleceği o gelmeden planlayan ve bugünden geleceğe uzanan, sürekli değişim, sürekli gelişim ve sürekli dönüşümü derinliğine kavrayan, ahlaki temelde yaşanan bir “Özgürleşme, Özgünleşme ve Yenileşme Süreci”nin adıdır.

Sonuç olarak insanlığın mevcut kazanımları olan evrensel değerlerine eleştirelliği göz ardı etmeden sahip çıkmak ve bunları yeterli görmeyip geliştirmek ve daha da ileriye taşımak temel kalkış noktamız olmalıdır.

İşte bütün bunları derinliğine kavrayan, sindiren ve bünyesinde taşıyan bilinç “İleri Demokrat Bilinç”tir. Bu bilincin temel şiarları “sürekli değişim, sürekli gelişim, alabildiğine özgürleşme, alabildiğine yenileşme”dir.

İleri Demokrat Bilince sahip kişi, bu şuurun ötesinde hem kendini hem toplumu yeniden ihya ve inşa etmeyi bünyesinde barındıran, eğitim ve yeniden yapılanmayı sonsuza dek süren bir yolculuk olarak gören bir idraki de uhdesinde taşır.

durum değildir. Zira bu yaklaşım Batı'ya özenmenin ötesinde Müslüman kavramını mevcut siyasal kavram olan demokrat kavramıyla sınırlamakta ve aynı zamanda sıfat haline getirmektedir.

Demokrasiyi fitrattan kopan insanlığın tekrar fitrata dönme çabalarının veya doğru yolu bulma arayışlarının halihazırda ulaşılmış bir sonucu, bir bakıma iyiyi, doğruyu ve güzeli aramanın ve bulmanın bir neticesi olarak görmek mümkündür. Yani demokrasi, insanlığın diğer kazanımları olan insan hakları, özgürlük, barış, adalet, eşitlik, vb. kavramlar gibi, insanlığın vicdanından neşet eden insani ve evrensel bir kavramdır.

Şu açıktır ki, Batı'nın bu insani değerleri maske olarak kullanıp istismar etmesini engellemek ve bu noktada bu çabaları ve arayışları desteklemek ve geliştirmek insanlığın hayrınadır.

Dolayısıyla bu çerçevede mevcut demokrasi anlayışlarını yetersiz bulup, yetmezlik bilinciyle daha ilerisini, daha ötesini talep etmek, bulmak ve geliştirmek ve bunun için gerekli çabayı göstermek bugün önümüzde duran önemli bir iştir. O yüzden mevcut standartları da aşarak "daha ileri ve daha öte" demokrasi anlayışları üretmek ve uygulamasını gerçekleştirmek zorundayız. Bu anlamda demokrasi ne araçtır ne amaçtır, demokrasi bir süreçtir anlayışı çok önemli bir işlev görecektir.

İşte bu gerekçelerle İleri Demokrat veya Yenilikçi Muhafazakâr kimliğini önermiştik.

Şunu açıkça ifade etmek gerekir ki, toplumun muhafazakâr ve dindar kesimi, duruşu itibariyle din ve toplumsal değerler açısından muhafazakârlık istemektedir ve tam da bu noktada muhafazakârlık yapmaktadır.

Dolayısıyla "muhafazakâr demokrasi" diyerek demokrasi taleplerini muhafazakâr bir dille gündeme getirmek çok makul gibi gözükmemektedir. Zira demokrasinin muhafazakârını istemek pek akıllıca bir davranış değildir.

Muhafazakâr demokrasi terkihi bir açıdan eski, statükocu ve ilk haliyle demokrasiyi talep etmek gibi anlaşılmaktadır. Oysa bu durumun tersi gerekir. Toplumsal inanç ve kültürde muhafazakâr, yönetim ve hak açısından çağdaş, yeni ve ileri teknikler, anlayışlar talep etmek gerekir. Yani bazı temel toplumsal değerler için muhafazakârlık; yönetim, ilerleme ve gelişim için yenilik, ilerilik gerekir. Buna "toplumsal muhafazakâr ileri demokrat bir duruş" diyebiliriz.

Eğer bir muhafazakârlık yapılacaksa bunun toplumsal muhafazakârlık olması gerekir. Çünkü toplumumuz, kendi değer yargılarından ve inanç köklerinden vazgeçmek istememekte, her millet gibi kendisini millet yapan değerlerini korumaya yönelmektedir. En azından

**DEMOKRASİ YETMEZ,
DAHA İLERİ DEMOKRASİ**
Temel HAZIROĞLU

(Yarın Dergisi, Nisan 2004)

“Dün dün de kaldı cancağızım, şimdi yeni şeyler söylemek lazım.” Mevlâna

Önceki yazımızda muhafazakâr demokrat ter kibine itiraz etmiş, “ileri demokrat” veya en azından “yenilikçi muhafazakâr” kavramını önermiş ve bu doğrultudaki talebin de muhafazakâr demokrasi değil “ileri demokrasi” olması gerektiğini söylemiştik. Şimdi bunu biraz daha açalım.

Türkiye gibi yeni gelişmeye başlamış ülkelerde demokrasi anlayışları da nispeten geri ve az gelişmiştir. Bu açıdan ilk zihinsel açılımın demokrasi anlayışından yapılması gerekir. Mevcut demokrasi anlayışı yetmez, daha yeni ve daha ileri demokrasi anlayışlarını üretmek ve pratize etmek gerekir. O yüzden diyoruz ki, yetmezlik bilinciyle daha ötesini daha ilerisini savunarak demokrasiyi geliştirmek gerekir.

Bu noktada hareket noktamız şu olmalıdır; Millete ait temel değerleri sonuna kadar savunmak ve muhafaza etmek, yönetim ve siyasete ilişkin demokrasi anlayışlarını da sürekli iyileştirmek ve geliştirmek.

Aslında önemli olan demokrasinin "muhafazakâr" ya da "yenilikçi" olması değil. Daha doğrusu demokrasinin yanına eklenen 'sıfatın' niteliği değil. Asıl sorulması gereken soru şu; Bırakalım bizim ülkemizi, Batı ülkelerinde bu kadar zamandır yaşanan demokrasi, uygulamada nerede, ne zaman, nasıl başarılı olmuştur? Bu uygulamada sosyolojik açıdan sonuçlar nelerdir? Sonuçlar Batı ve tüm dünya halkları için ne ifade ediyor?

Biz bu sorulara ve sonuçlarına bakınca çok umutlu olamıyoruz. O yüzden biz demokrasiyi dünyada uygulanmakta olan şu haliyle eksik buluyoruz, yetersiz olduğunu söylüyoruz. Ve hatta geri buluyoruz. Kaldı ki, biz niçin onun başına eklenen yaftalara tahammül edelim.

Bunun için diyoruz ki, daha "İleri Demokrasi".

"İleri Demokrasi" ilkesinin oluşması için öncelikle "İleri Demokrat Bilinç"in oluşması gerekir.

"İleri Demokrat Bilinç" bizim bin küsur yıllık kültürümüzün, geleneğimizin, hoşgörümüzün, ders veren tarihi deneyimlerimizin ana damarlarından günümüze kadar süzülerek ulaşılabilen bilinçtir. Bu tarihsel bilincin çağdaş ifadesi, modern versiyonudur.

Bu bilinç hem çoğulcudur hem de azınlık haklarına olabildiğince saygı duyar. Batı'da olduğu gibi pragmatist bir bilinç değildir. Bizimkisi sosyopsikolojik, sosyoekonomik, sosyo-kültürel anlamda "almaya" değil, "vermeye" yönelik bir bilinçtir. "Halka bir şeyler verelim ki bir şeyler alalım" düşüncesi Batı tarzı bir düşüncedir. Sürekli menfaat ve ihtiras kokar.

Daha açacak olursak, Doğu düşüncesiyle Batı düşüncesi arasındaki en önemli fark şudur:

Batı düşüncesi demokrasi düşüncesini bir bakıma şöyle ortaya koyar; "başkalarında olan güzel, özenilen şeyleri sana da vereceğim". Buna karşın Doğu düşüncesi şöyle der; "bende olan güzel ve özenilen şeyler senin de olmalı".

Bu iki düşünce arasında temelde dağlar kadar fark vardır. Batı düşüncesi bizce bu yüzden başarılı olamadı. Birinden aldı, diğerine verdi. Gün geldi diğerinden aldı, öbürüne verdi. Böylece verdikleri hep kendisini iktidara taşıdı. Bu arada toplum katmanları aldatıldıklarının, istismar edildiklerinin bir süre farkına varamadılar. Ancak ne zaman ki, alanlar yeniden vermeye, verenler yeniden almaya başladı, "takke düştü, kel göründü". Batılı toplumlar allayıp pulladıkları reel demokrasinin bir yutturmacadan başka bir şey olmadığını, birilerinin saltanatlarını sürdürme aracı olduğunu geç de olsa anladılar. Gördüler ki demokrasi "çifte standart", "yerine göre", "adamına göre", "çıkarına göre", "rantına göre" gibi pek çok değişken içeriyor.

İleri Demokrat Bilinç anlayışında "veren el" olmak, "alan el" olmaktan çok daha önemlidir. Dahası "hissettirmeden, incitmeden" vermek bir ilkedir. O yüzden bu topraklarda, "Komşusu açken tok gezen bizden değildir" düsturu hafızalara kazanmıştır.

İleri Demokrat Bilinç, "İleri demokrasi" anlayışında o kadar ileridir ki, yalnız insan haklarına değil hayvan haklarına da "çok hassas, bu kadarı mümkün mü" denilecek ölçüde saygılıdır.

İleri Demokrat Bilinç için insanın hakları ve onuruyla yaşaması, hak ve özgürlük, tüm varlıklarıyla tabiat bir emanettir. İleri demokrat bilinç, "emanet" in bu sorumluluğu taşıyabilecek özellikteki İleri demokrat önderlere verilmesini önerir.

"Emaneti ehline vermek" ilkesini biraz açalım. "Emanet almak" bilindiği gibi çok büyük sorumluluk gerektiren bir iştir. Emaneti öyle her önüne çıkana bırakamazsınız. Emaneti alacak kişi; ona gözü gibi bakacak özellikte, "güzel ahlak sahibi, emin" bir kişilik yapısında olduğu herkesçe "tescil" edilmiş biri olmalıdır.

İleri demokrat bilinçle oluşan harekette "emanetin" anlamı insanların hayrına olan işlerdir. Batı tipi demokratik toplumlarda ise her türlü insani hizmete "emanet" gözüyle bakan böyle bir anlayış yoktur.

İleri Demokrat Bilinç anlayışı, "Senin dinin sana, benim dinim bana" ilkesini yalnız benimsemekle kalmaz hem kendi ülkesinde hem de tüm dünya ülkelerinde yaygınlaşması için çaba harcamayı gerekli kılar.

İleri Demokrat Bilinç anlayışı, kullanıla kullanıla yalama olan tüm değerlerimizi, yeniden üretmeyi amaçlar. Değerler yeniden üretilmedikçe, ekonomik üretim tek başına hiçbir anlam ifade etmez. Batı'nın bir çıkmazı da budur; değerler karmaşası.

İleri Demokrat Bilinç anlayışı, ilk İleri Demokratik Devrimini kişilerin kendi zihinlerinde yapmasını önerir. Önce zihinlerimizdeki "buyurgan, dayatmacı, narsist" anlayışı, bilgisayar mantığıyla söyleyelim, resetlemeliyiz. Bir süre dinlenip yeniden zihnimiz açıldığında büyük harflerle şunları yazmalıyız; "bu zihin özgür düşünceye göre yeniden üretmeye programlanmıştır".

Dahası kişiye doğuştan bağışlanmış olan "özgür bir söylemi" ileri demokrat bir bilinçle yeniden kurgulamalıyız. Kimileri diyecektir ki:

"Günaydın! Özgür söylemin yeni mi farkına varıyorsun. Demokrasi de zaten bunu önermiyor mu?" Biz de deriz ki:

"Hayır. Mevcut demokrasi bunu önermiyor, önerir gibi yapıyor. Özgürlüğün ancak medyatik şovunu yapıyor. Demokrasinin rantını yiyen dayatmacı güçler halkın görmek, işitmek, hissetmek istediklerini değil; kendi göstermek, işittirmek, hissettirmek istediklerini medya aracılığıyla halka dayatıyorlar. Bir bakıma bülbüle altın kafesi, özgürlük yuvası gibi gösteriyorlar. Bülbül altın kafeste öterken ne kadar özgürse halk da o kadar özgür olsun istiyorlar. Görmek isteyenler için dünya, bu türden demokrasi anlayışının geride bıraktığı sayısız fosilleriyle doludur."

İleri Demokrat Bilinç anlayışı, "gözlerimi, sözlerimi, özlerimi daha fazlasıyla geri istiyorum" sloganını hayata geçirmeyi amaçlar. Bu bir bakıma "ağaca bak" aldatmacasıyla ağacın altında neler olup bittiğini görmeyen ve hep ağaca takılı kaldığı için ışığı tükenen gözlere, yaldızlı sözlere, anlamı boşalan özlere karşı yeni bir operasyon hareketidir. Bu da ancak daha fazla "İleri Demokrasi" hareketinin kitlesel ivme kazanmasıyla mümkün olabilecektir.

Yeni bir demokratik bilinçle, daha "İleri Demokrasi" hareketinin diğer açılımlarını şöyle sıralayabiliriz:

Yeni bir eleştiri ve eleştiriye tahammül anlayışı başlatmak.

Yeni bir anlayışla geçmişi analiz etmek, günü değerlendirmek ve geleceği planlamak.

"Gericilik ve ilerencilik" kavramlarını yeniden anlamlandırmak. Eğer varsa "kendi gerici-liklerimizi ve ilerenciliklerimizi" hiçbir komplekse kapılmadan dillendirip tartışmak.

İnsanın; insan, eşya ve kainatla çok yönlü ilişkilerinde durağandan değişime, değişimden dönüşüme sıçrayabilen esnek bir yapı oluşturmak.

Her konuda "açık ve şeffaf" bir toplum oluşturmaya önce köydeki "şehirlerden", şehirlerdeki "köylerden" başlamak. Yerel kapalılıktan kurtulmadan evrensel açılımı sağlamak mümkün değildir.

İleri Demokratik bir özgürleşme ve yenileşme sürecinin başlayabilmesi için, işe şimdiye değin süregelen tutum ve davranışlarımızı değiştirmekle başlamamız gerekir. Devamlı giydiğimiz elbiseyi suçlamak yerine; durduğumuz ve baktığımız yeri "görüntüyü net olarak görene kadar" sürekli değiştirmeliyiz.

Durup bakalım; bin küsur yıldır bu toprağa ayna tutmuş kültürel değerlerimizi yeni ve çağdaş bir formla üretip yeniden insanımızın ve insanlığın istifadesine sunabilecek bir ortam oluşturulabilir miyiz?

Yeniden konum alalım ve bir daha bakalım; toplumla her yönden kaynaşmayı sağlayacak "ortak bir dil", "yeni bir yaklaşım", "yeni bir üslup" geliştirilebilir miyiz?

Bir başka yerde duralım, "acaba doğulu bakış açısına bir takım özgün açılımlar getirilebilir miyiz?" diyerek, yeni bir görüntü yakalamaya çalışalım; kültürel değerlerden damıtılmış, rafine edilmiş yeni bir insani yaklaşım biçimi oluşturulabilir miyiz?

Tüm bu soruların cevaplarını bulduktan sonra bir kez daha durarak ufkumuzu belirleyelim:

"İşte şimdi; yepyeni, özgün bir siyaset biçimi üretmenin tam zamanıdır."